

Per 1366/2005

10038962,1

COBISS •

GOBIŠKA KNJARNICA

= št. 1-2; kpl.

OGLAR

glasilo Kulturnega društva Zavratac

Zavratac

- 3 UVODNIK
- 4 AKTUALNO
- 4 ZBOR KRAJANOV 12. 3. 2005
- 5 POLONA GANTAR - PREJEMNICA
NAGRADE OBČINE IDRİJA
- 6 ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET ŽUPNIJE
ZAVRATEC
- 7 PET LET KD ZAVRATEC
- 8 POROČILO KULTURNEGA DRUŠTVA
ZAVRATEC
- 8 SREČANJE TURISTIČNIH IN KULTURNIH
DRUŠTEV OBČIN IDRİJA IN CERKNO
- 9 Papež JANEZ PAVEL II.
- 11 ROMANJE NA POLJSKO
- 12 PRVO SVETO OBHAJILLO
- 14 **EKOLOGIJA IN OKOLJE**
- 14 GEOMORFOLOŠKI PROCESI V NAŠI
OKOLICI
- 16 **POTI NAPREDKA**
- 16 LETOS SMO KULTURNI PRAZNIK
PRAZNOVALI DRUGAČE
- 17 ŽIVLJENJSKE ZGODBE
- 17 MILE KOGOVŠEK- ŠOFER
- 20 **INTERVJU**
- 20 SAMO KUŠČER Z DRUŽINO
- 21 **KULTURA**
- 21 O, ČUKI!
- 22 LETOS SMO KULTURNI PRAZNIK
PRAZNOVALI DRUGAČE
- 22 RAZSTAVA PIRHOV
- 23 MEŠANI PEVSKI ZBOR ZAVRATEC
- 24 ZORAN MUŠIČ
- 26 **ČEZ PLANKE**
- 26 LETNI KONCERT VOKALNE SKUPINE
ROŽMARIN
- 27 **NAŠA DEDIŠČINA**
- 27 KRUH NEKOČ IN DANES
- 27 SLOVARČEK ZAVRAŠKIH BESED
- 28 **IZ ZGODOVINE**
- 28 KOLONIZACIJA POLJANSKE DOLINE
- 30 **POEZIJA IN PROZA**
- 33 **ŠOLSKE STRANI**
- 42 **STRAN ZA NAJMLAJŠE**
- 44 **ŠPORT IN RAZVEDRILLO**
- 44 TRETJI ZIMSKI POHOD NA KOVK
- 46 **RAZVEDRILLO**
- 46 RECEPTI
- 47 KRIŽANKA
- 48 **ŠALE IN ANEKDOTE**
- 49 **POSLOVNE STRANI**

UVODNIK

Bilo je davnega leta 1972. V zimskih počitnicah sem skušala izslediti mejo žirovskega narečja in se tako nekega mrzlega, zasneženega zimskega dne podala po stezi hudo navkreber iz Podklanca v Zavratac. Upala sem, da bom tisti dan tudi izvedela, ali imajo Matjaževe kamre ime po Kralju Matjažu ali kaj? Zato sem poizvedela pri domačiji s tem imenom in ko sem vstopila – tam običajala cel dan. Prijazno so mi postregli, s čajem, kruhom in klobaso. Bila sem na toplem in na suhem. Zunaj pa je snežilo ... Veliko smo se pogovarjali. Tako sem lahko ocenjevala, koliko je v njihovem govoru še sledov žirovskega govora. Toda enako me je privlačila vsebina našega pogovora. Kaj vse smo se pogovarjali, ne vem več natanko. Toda za vedno mi bodo v spominu ostale tri reči:

Matjaževe kamre nimajo nikakršne zveze s Kraljem Matjažem, temveč se imenujejo po kmetu, na čigar domačiji so se do danes ohranili sledovi davnega človeškega bivališča v naših krajih. Družinsko petje okrog velike javorove mize, posebno Slomškove pesmi Glejte, že sonce zahaja. Kadar koli sem jo slišala kdaj pozneje kjer koli, vedno sem se spomnila, kdaj in ob kakšni priložnosti sem jo slišala prvič.

Kako veliko zaupanje so mi izkazali, ko so mi – tam v času sedemdesetih let prejšnjega stoletja! – pripovedovali o usodi svoje domačije po koncu II. svetovne vojne. Spreletavala me je misel, naj jim kaj pomagam, toda kako? Marsičesa si nisem znala razložiti, saj je bilo takrat zavutih v skrivnost toliko stvari, ki jih povojne generacije niso smele vedeti in niti slutile niso.

Bilo je tam v daljnih Kančevcih. Spet mraz, toda valovito Goričko v čudovitih jesensko žarečih barvah. Treba je bilo priti do Ljubljane. Po koncu svetopisemskega srečanja me je v že poln avto vzela ena od udeleženk. Bila je Nataša Pintar iz Zavratac. Tega sem se resnično razveselila, saj sem upala, da je to priložnost, da bom lahko spoznala sosednji kraj, ki je nekdaj sodil pod žirovsko župnijo.

Beseda je dala besedo in potem sem dobila glasilo Kulturnega društva Zavratac, **Oglar**. Takoj se mi je prikupil. Zaradi poslanstva, ki ga opravlja! Kakšna imenitna dediščina za potomce! V številkah, ki so mi prišle v roke, je toliko dragocenega gradiva za etnologijo, zgodovinopisje in kulturo, ne samo za območje, ki ga zajema omenjeno glasilo, temveč tudi za sosednje kraje. Poleg tega iz njega veje neka toplina in dobrohotnost, ki ljudi tudi sicer povezuje med seboj. To sem doživela na srečanju v Gasilskem domu v Zavratacu 13. 2. 2005, da smo skupaj na poseben način zaznamovali kulturni praznik ob spominu na Franceta Prešerna.

Naš pogovor se je sukal tudi o Oglarju. Morda obnovim iz spomina idejo, da bi med drugim iz številke v številko objavljali v narečju zapisane besede, obvezno z naglasi, da bi tako postopoma nastajalo gradivo za bodoči slovar zavraškega govora.

Imenitno bi bilo zapisovati tudi razne stalne besedne zveze (frazе), rekla, pesmi, molitvice, pregovore, zgodbice iz preteklih časov in anekdote iz sedanjih, zbadljivke na svoj račun ali prebivalce sosednjih krajev. Prav tako bi bilo zelo dobrodošlo popisati besedišče za predmete, ki se zaradi spremenjenega načina življenja ne rabijo več in so – če sploh! – prepuščeni zobu časa v zakotjih in podstrešjih. Na primer, kako so se imenovali ali se še po starem imenujejo razni deli kozolca, človekovih bivališč, kašč, vozov, ledinska imena, hišna imena, imena sadja, imena živine in konj, razne vrste trav in cvetja, zdravnih zelišč, plevela. Dobro bi bilo ohraniti spomin na nekdanja praznovanja skozi celo leto in obhajanja šeg od rojstva, poroke do smrti ter na delovne šege. Prav tako bi bilo lepo oteti pozabe nekdanja znanja: zdravljenje, kmetovanje in razne obrti.

Takole sem vam natrosila, za kaj vse vam lahko pride prav vaš Oglar. Marsikaj od tega vam lahko pomagajo poiskati vaši otroci. V veliko veselje jim bo odkrivati svet svojih prednikov in spotoma se ga bodo naučili spoštovati in ljubiti. To je največja popotnica zanje, ker bodo ukoreninjeni v tla, na katerih živijo in se bodo zavedali, kje so doma. Da jih ne bo odnesel vsak piš vetra s tujih dobnav.

Blagoslovljeni, prebivalci izpod zvona sv. Urha!
Hvala vam za domačnost, s katero ste me obdajali.
Upam, da se še kdaj srečamo.

Ljubljana, 12. 6. 2005

Marija Stanonik

OGLAR, letnik 5, št. 1, junij 2005

Glasilo izdaja Kulturno društvo Zavratac dvakrat letno

Uredniški odbor: Polona Gantar (*odgovorni urednik*), Nataša Pintar (*jezikovna obdelava*), Tomaž Mivšek, Jožef Lazar, Andrej Mivšek, Renata Kogovšek, Robert Rijavec, Darko Bogataj, Mojca Mivšek, Kristina Bogataj, Darja Kogovšek, Jasmina Kogovšek, Barbara Leskovec, Sašo Pintar

Naslovna in zadnja stran: Andrej Mivšek
Fotografija: Robert Rijavec
Tisk in oblikovanje: ABC Merkur d.o.o. Idrija
Naklada: 300 izvodov

ZBOR KRAJANOV 12. 3. 2005

KS ZAVRATEC

Darko Bogataj

Krajevna skupnost naj bi vsaj enkrat letno na zboru krajanov predstavila svoje delo in načrte krajanom. Letošnji prvi zbor krajanov je bil v sredini marca. Po uvodnem pozdravu vodstva KS Zavratac je bil predstavljen dnevni red, ki je zajemal finančno poročilo, pregled dela v preteklem letu, načrti za tekoče leto in obravnavanje predlogov krajanov.

Krajevna skupnost je v preteklem letu prejela 1,1 mio. SIT denarnih sredstev. Glavnina sredstev je iz občinskega proračuna, kjer smo prejeli 330.000,00 SIT za funkcionalne stroške in 524.000,00 SIT za vzdrževanje cest. Družba Kolektor je kraju namenila 136.000,00 SIT. Ostali prihodki so prispevki za vzdrževanje grobov in obresti. Zgoraj navedene številke prikazujejo, da je bil proračun krajevne skupnosti v preteklem letu, ko nismo prejeli dodatnih sredstev za asfaltacijo cest oz. druge projekte, manjši od neto letnega prihodka delavca s povprečno plačo.

Kot pri ljudeh, kjer se pri nižjih dohodkih vsak tolar pred porabo dvakrat obrne, je tudi v krajevni skupnosti. Skupna poraba v preteklem letu je bila 339.000,00 SIT. Glavnino sredstev smo porabili za vzdrževanje cest – 204.000,00 SIT, gasilcem smo za novi prapor prispevali 40.000,00 SIT. Ostali odhodki so bili namenjeni plačevanju komunalnih storitev (voda, odvoz smeti) in ostalih funkcionalnih stroškov. Leto 2004 smo zaključili s 730.000,00 SIT pozitivne razlike.

V letošnjem letu se nam pišejo boljši časi, saj prejmemo poleg rednih sredstev iz občinskega proračuna tudi sredstva za ureditev in asfaltacijo cest v kraju. Sredstva v višini 1,25 mio. SIT in sredstva iz nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč v višini 792.000,00 SIT bomo porabili za ureditev in pripravo zemeljskih del na cesti »po Gojnah« oz. od konca asfalta pri Zavratac 10a do priključka na lokalno cesto in cesto pod šolo. Zaradi pluzenja je ureditev in razširitev omenjenih odsekov nujna. Trenutno smo v fazi zbiranja ponudbe za izvedbo del.

Krajevna skupnost ima še vedno obvezo do vseh krajanov, ki jim v času samopriskevka nismo uspeli asfaltirati cesto. Pogoj za to pa je, da je cesta javna, kar pomeni, da mora biti odpisana v javno dobro in da so urejena vsa dovoljenja z mejaši.

Veliki projekt ureditve trga pred cerkvijo, za katerega prejmemo sredstva v naslednjem letu, se nam nevarno zapleta, saj še vedno nismo uspeli odkupiti dela parcele pred cerkvijo. Lastnik nam je postavil pogoje za prodajo, vendar jih nismo uspeli izpolniti. Škofija nam je s pogodbo omogočila delo na parcelah v cerkveni lasti, vendar dokler nimamo urejenega oz. odkupljenega celotnega dela, na katerem naj bi stal trg, ne moremo pridobiti gradbenega dovoljenja. V primeru, da z lastnikom ne najdemo skupnega jezika, bomo prisiljeni spremeniti projekt in delati na parcelah, kjer lahko. Projekt arhitekta g. Kodra je idealen in res bi bila velika škoda, da bi z raznimi rezervnimi verzijami okrnili celovito podobo trga.

Sredstva družbe Kolektor namensko usmerjamo v ureditev skupnih prostorov nad gasilskim domom. Dela so se že začela in do jeseni bi želeli prostore urediti tako, da lahko odpremo nove pisarne krajevne skupnosti, gasilskega društva in kulturnega društva.

Na zboru krajanov smo prejeli številne predloge in tudi upravičene kritike. Največ slabe volje krajanov je bilo zaradi zelo slabega stanja lokalne ceste od gasilskega doma proti cerkvi. Na občini smo dobili zagotovilo, da bo cesta v letošnjem letu na novo asfaltirana. Sosednjo občino smo opozorili na boljše vzdrževanje lokalne ceste proti Logu, saj so velike udarne jame že pošteno načele cesto. Krajanje so predlagali, da bi v projekt ureditve trga morali vključiti tudi možnost izgradnje mrliške vežice. Predlog je bil posredovan arhitektu, ki je lokacijo že vključil v svoj projekt. Opozorjeni smo bili tudi na slabo stanje rezervoarja pod cerkvijo. Obnovljena kašča in druge zanimivosti kraja so trenutno slabo označene, zato bi bilo dobro izdelati oznake in kažipote do turističnih znamenitosti kraja.

Zbor krajanov se je zaključil s spodbudnimi mislimi posameznikov, ki so dejali, da je bilo v Zavratacu v preteklosti že veliko narejenega in da s skupnim in enotnim nastopom lahko še veliko prispevamo k napredku kraja. Mlade družine, otroci in novogradnje so dokaz, da kraj živi in bo še živel v bodoče.

POLONA GANTAR – PREJEMNICA NAGRADE OBČINE IDRIJA

Darko Bogataj

Srečujemo jo vsako nedeljo na koru, ko poskuša iz zaspanih pevcev izvabiti kolikor toliko čiste glasove. Pol ure zatem že razlaga v »mlekarni« vplive evropske kmetijske politike na slovensko kmetijstvo vaškim možem, ki jo s kozarcem v roki in odprtih ust nemo poslušajo.

Vmes se zmeni z Andrejem za popravilo avtomobila in pove štorijo, kako so ji sredi Ljubljane porivali avto, ki ni hotel vžgati (Bog ve, zakaj se je izpraznil akumulator?). Popoldne že kolesari na Mravljine in samo čakamo lahko, kdaj bo odprla plavalno sezono pri Bezjaku.

Polona hitro misli, hitro govori in hitro deluje, včasih ji je prav težko slediti. Nove ideje ji kar letijo iz glave. Sicer jih je včasih potrebno malo umiriti in presoditi, če le niso prehude za Zavratec in naše možnosti, vendar ji je do sedaj z njeno trmo prav dobro uspevalo in res ima kaj pokazati.

Rezultate njene zagnanosti, strokovnosti in delavnosti lahko danes vidimo v napredujočem kulturnem društvu in v pevskem zboru, ki združuje pevce in spada med boljše v občini. Prepoznavnost kraja je prav zaradi bogate kulturne dejavnosti v zadnjih letih močno narasla. Polona je znala zbrati ljudi in jih motivirati, kar je pri vsakem projektu najtežje. Krajanom cenimo njeno delo, zato smo jo predlagali za občinsko nagrado. Veseli smo, da je kljub hudi konkurenci naš predlog potrdil tudi Občinski svet občine Idrija in Poloni za požrtvovalno delo na področju petja in kulturne dejavnosti podelil Nagrado občine Idrija.

V svoji obrazložitvi so občinski uradniki zapisali:

Čarobni svet glasbe je Polono Gantar premamil že v otroških letih, ko ga je pričela spoznavati ob pouku klavirja in se mu kasneje še bolj predala s študijem orgel, najprej v Ljubljani, nato pa v Celovcu, kjer je z odliko diplomirala. Orgelska glasba jo je tako prevzela, da je z njenim študijem

nadaljevala na Dunajski univerzi in tu leta 2003 tudi magistrirala. Vzporedno s tem pa je uspešno zaključila še študij glasbene pedagogike na Akademiji za glasbo v Ljubljani.

Da ji je vse to uspelo, je rezultat tako glasbenega talenta, ki ji je bil položen v zibelko, pa tudi velike marljivosti, doslednosti, natančnosti in uredanosti delu ter zahtevnosti do sebe in tistih, s katerimi dela.

Te lastnosti so bile porok njenemu uspešnemu glasbenemu šolanju, so pa tudi botrovale nastanku in kvalitetnemu petju pevskega zbora v Zavratcu, ki deluje v okviru tamkajšnjega Kulturnega društva, med ustanovitelji katerega je bila tudi sama. S strokovnim znanjem ter velikim veseljem do glasbe in petja ji je uspelo v kraju zbrati skrite pevske talente, jih povezati v pevski zbor in s trdim delom doseči kvaliteto petja, ki je z nastopi na številnih kulturnih prireditvah ponesla prepoznavnost Zavratca tudi izven občinskih in državnih meja. Kot zborovodkinja pristopa do amaterskih pevcev enako zahtevno kot do profesionalcev, zato ne čudi, da pevske vaje pred nastopi pogosto trajajo pozno v noč. Negodovanja pevcev se na koncu ob dobro zapeti pesmi vedno obrnejo v priznanje, da je njen pristop vendarle pravilen. Polona redko izreče pohvalo, ko pa jo, pevci vedo, da so si jo resnično zaslužili in se je zato še toliko bolj razveselijo.

Zaradi velike ljubezni do rojstnega kraja ostaja Polona kljub visoki glasbeni izobrazbi in številnim mikavnim ponudbam, ki bi jo lahko popeljale v svet, zvesta Zavratcu in skuša čimveč prispevati k polnejšemu življenju njegovih krajanov. Kot pobudnica ustanovitve in ena od dosedanjih predsednic je vseskozi aktivna članica Kulturnega društva in predana delu v njegovih sekcijah, kamor zna privabiti talente, ki se v kraju skrivajo. Seveda pa se najraje in največ posveča glasbi, zato ne preseneča, da je tudi zborovodkinja in organistka zavraškega cerkvenega pevskega zbora.

Nagrade in priznanja ljudi kot je Polona ne uspavajo, zato smo prepričani, da ji bo letošnja nagrada, podeljena za dosedanje delo, pomenila predvsem izziv za naprej in upošteva to dejstvo, se lahko nadejamo, da bo tudi v bodoče pomagala bogatiti pevsko in kulturno življenje Zavratca.

Poloni vaščani iz srca čestitamo!

ŽUPNIJSKI PASTORALNI SVET ŽUPNIJE ZAVRATEC

Samo Čuk

V mesecu februarju letošnjega leta so bile izvedene volitve članov župnijskega pastoralnega sveta (ŽPS), v katerega je bilo izvoljenih 13 novih članov. Potrditev so pridobili še trije člani, ki svoja mesta zasedajo glede na funkcijo v župniji (voditeljica Karitasa, organistka, mežnar).

Župnijski pastoralni svet se je v novi sestavi srečal v mesecu marcu in izmed izvoljenih članov izbral organe ŽPS in jim zadal naloge in dolžnosti v naslednjem petletnem mandatu. Med pomembnejše organe v sestavi ŽPS naj omenimo gospodarski svet, ki ga za Zavratac zastopata Vehar Marko in Rado Menegatti, za Medvedje Brdo Žakelj Franc in Bogdan Žerjal. Za predstavnika dekanijskega pastoralnega sveta je bila izvoljena Renata Kogovšek, za tajnico ŽPS pa Jelka Bogataj.

Pregled opravljenega dela za preteklo leto:

Pastoralni del

Priprava na sveti misijon v postnem času leta 2006 se je pričela na drugo adventno nedeljo z blagoslovitvijo podob svetogorske Marije, ki je »romala« po družinah celotne župnije. ŽPS je bil seznanjen tudi s potekom priprave na sveti misijon, ki potekajo v treh sklopih: daljna priprava, bližnja priprava in neposredna priprava pred začetkom misijona. Sveti misijon bodo vodili bratje frančiškani.

Cilj vsake župnije je, naj v okviru ŽPS ustanovi župnijsko komisijo karitativne dejavnosti, katere sestavni deli so župnijska Karitas in vse druge karitativne skupine, ki delujejo na njenem področju. To pomembno delo je župnija opravila v preteklem letu. Z ustanovitvijo Karitas oz. z iskanjem primernih kandidatov se je ŽPS ukvarjal že nekaj preteklih let in v mesecu decembru 2004 je bila soglasno potrjena ustanovitev župnijske Karitas in tudi njene voditeljice ga. Irene Lukan.

Župnijski pastoralni svet je bil seznanjen tudi s sklepi dekanijskega pastoralnega sveta in sicer je obravnaval poglavja glede priprave na krst, birmo, duhovnih poklicev in finančnega stanja po župnijah. Glede priprave na krst in birmo se bodo starši otrok morali soočiti s kriteriji za prejem zakramenta, ki bo po prvih reakcijah članov ŽPS še verjetno zelo vroča tema.

Gospodarski del

Med gospodarska dela na prvo mesto zagotovo spada ureditev notranjščine cerkve na Medvedjem Brdu. Po

strokovnem ogledu izvedencev in oceni stroškov za izvedbo gradbenih del je bilo ugotovljeno, da župnija ni sposobna kriti stroškov v taki višini, kot jih predvideva izvajalec del, ter je potrebno poiskati izvajalca, ki je usposobljen za izvedbo gradbenih del, z ustrezno garancijo in ob bistveno nižjih stroških.

Nadaljujejo se aktivnosti v zvezi z graditvijo vaškega trga pred cerkvijo v Zavratacu. Izdelan je idejni projekt, ki ga je izdelal arhitekt g. Cveto Koder. Pridobiti je potrebno ustrezna zemljišča in seznaniti župljane oz. krajanje Zavrataca glede izvedbe, pristopa in funkcije trga.

Ker župnija še ni v celoti odplačala dolga za dijaški dom gimnazije v Vipavi, je bil na seji sprejet sklep, da se uvede darovanje in hkrati vloži prošnjo na škofijo za odlog plačila za dobo 5 let. Po prvih izvedenih darovanjih je bilo ugotovljeno, da je župnija sposobna v dobi petih let v celoti pokriti dolg do dijaškega doma gimnazije v Vipavi.

Predlog nekaterih članov ŽPS je bil, da se pristopi k ureditvi in obnovi zakristije v Zavratacu. Za prenovitev in razporeditev opreme v prostoru je potrebno pridobiti ustreznega strokovnjaka – arhitekta, ki bo z nasveti svetoval prenovu prostora. Zaključen pa je tudi postopek določitve in pobiranja najemnine za objekt mežnije na Medvedjem Brdu.

ŽPS se pri svojem delu srečuje še s kopico nalog in dolžnosti v zvezi z usklajevanjem časovnih terminov z župnijo Godovič glede praznovanja praznikov in drugih jubilejev. Pogosto je potrebno prisluhniti željami župljanov, vendar žal so prepogosto želje neuslišane. Prav iz tega razloga v času, v katerem živimo, čedalje bolj v ospredje stopajo dejavnosti laikov v cerkvi.

Na župniji in v župnijskem pastoralnem svetu nedvomno tudi v prihodnje ostaja osrednja skrb za versko življenje v vseh razsežnostih: oznanjevanje, bogoslužje in karitativna dejavnost. Sodobna vizija župnije je župnija skupnosti občestev, ki združuje in povezuje vse pobude v enoto. Župnija je prostor, kjer ta občestva živijo in delujejo v skupni duhovni blagor, hkrati pa ji prinašajo svežega duha. Občestva verujočih v župniji nastajajo po najrazličnejših ključih: nekateri se povezujejo v občestvo zaradi različnih pastoralnih dejavnosti (ministranti, skupnost bralcev, pevcev, sodelavcev karitativne dejavnosti ...), drugi kot člani laičkih združenj. Vsa občestva naj bi bila odgovorna za podobo celotne župnije in uresničevanje njenega poslanstva. Med najbolj ustrezne oblike povezovanja vseh občestev v župniji spada župnijski pastoralni svet, ki vedno več skrbi posveča skrbi za vzgojo novih sodelavcev, da župnijsko delo ne bo odvisno samo od duhovnika.

Pomembno področje dela župnijskega pastoralnega sveta pa so tudi vprašanja s področja gospodarstva, skrb za razvoj in umno gospodarjenje v okviru svojih zmožnosti. Zelo pomembno je dejstvo, da imajo jasno zastavljeni cilji tudi svetlo prihodnost, ki bodo obrodile sadove človeških rok.

PET LET KD ZAVRATEC

Tomaž Mivšek

Prva petletka je za nami. Vsekakor sem prepričan, da je bila uspešna. Zavratac se je prelevil iz zaspanega naselja v eno izmed najbolj kulturno dejavnih naselij v idrijski občini. Pa začnimo od začetka. Ideja o kulturnem društvu je že dolgo tlela v Zavratacu. Alenka Gantar pa je to drzno misel realizirala v letu 2000. Spopadla se je z birokracijo, poskrbela za ustanovni občni zbor, izdelala žig in statut... Skratka, kar precej se nas je zbralo na ustanovnem občnem zboru 4. marca 2000. Hitro smo potrdili predsedstvo, zapisnikarico, overovitelja zapisnika in verifikacijsko komisijo. Potrditev ustanovitve KD Zavratac je bila pozdravljena in sprejeta. Ustanovilo se je Kulturno društvo Zavratac s sedežem Z. 30. Sprejeli smo statut in določili, da so volitve v organe KD Zavratac tajne. Za predsednico smo izvolili Alenko Gantar, podpredsednica je postala Renata Kogovšek, Natalija Mivšek tajnica in blagajnik Jožef Lazar. Sprejeta sta bila tudi upravni in nadzorni odbor, katerih člani so bili soglasno izvoljeni.

Časa za ustanovno slavlje ni bilo veliko. Saj je že na Urhovo nedeljo leta 2000 izšla prva številka Oglarja. Kulturno društvo je hitro izpostavilo svojih šest stebrov kulture. To so: glasilo Oglar, cerkveni mešani pevski zbor Zavratac, likovna kolonija in razstave, otroška dramska skupina, oglarska skupina in pritrkovalci.

Publikacija Oglar izhaja vse od ustanovitve KD Zavratac dvakrat letno ob Urhovi nedelji in božiču. V njej najdemo zanimive teme iz zgodovine Zavrataca. Obeleženi so vsi družabni in kulturni dogodki v našem kraju in izven, kjer se je KD predstavljal. Predstavljene so tako gospodarske kot kulturne teme. Prebrati je mogoče tudi kak intervju župana, kulturnega delavca ali predstavitev okoliškega časopisa. Nepogrešljive so postale šolske strani, katerim sledijo uganke in razvedrilo. Skratka za vsakega bralca nekaj.

Cerkveni mešani pevski zbor se ponaša z lepimi uspehi pod vodstvom Polone Gantar. Zbor se je redno vsa leta uvrščal

med izbrane zборе na severno primorskem. Redno se udeležuje prireditve Primorska poje. Gostoval je tudi na prireditvah po Sloveniji (Slavina, Idrija, Logatec, Ljubljana ...) Obiskal je tudi Trst.

Dramska skupina priredi eno do dve igri na leto in jih predstavi doma v gasilskem domu ob materinskem dnevu. Redno se udeležuje nastopov na območni reviji v Idriji, dvakrat pa je predstavljala idrijsko cerkljansko regijo v Tolminu. Gostovali so še v Rovtah, Planini in Idriji.

Likovna kolonija ima v Zavratacu še daljšo zgodovino kot samo KD. Že pred leti je Elza Pavšič organizirala v krogu svojih prijateljev in znancev krajšo likovno kolonijo. Ob ustanovitvi KD je prišlo do ideje, da k organizaciji likovne kolonije pristopi tudi KD, pod mentorstvom Elze Pavšič. Prizorišče je bilo v Klakoču nad Bežakom. Tam sta bili likovni koloniji 2001 in 2002. Ponovno je bila likovna kolonija organizirana na Rupnikovem griču 2004 pod mentorstvom Andreja Mivška. Popoldansko predavanje o rovtarski arhitekturi je predstavil Rafko Terpin. Udeleženci likovnih kolonij so iz vse Slovenije. Z likovniki iz Kočevja pa smo navezali posebne stike.

Oglarska skupina se vsako leto udeleži Oglarske nedelje v Idrijskih Krnicah. Preteklo leto je naša oglarska ekipa dosegla v postavljanju kope tretje mesto.

KD Zavratac pa organizira in prireja še marsikaj drugega. Ne smemo izpustiti kulturnega dne, pa razstavo pirhov in vseh priložnostnih kulturnih in družabnih dogodkov. Gostili smo kantavtorja Iztoka Mlakarja, skupino Distango, dr. Marijo Stanonik, pokojnega Andreja Žigona ... imeli mednarodno razstavo exlibrisov, organizirali plesni tečaj ...

Tudi predsednikovanje KD Zavratac je bilo do sedaj zelo pestro. Do 2003 je bila predsednica KD Zavratac Alenka Gantar, nato je krmilo prevzel Marko Vehar. Za eno leto ga je nasledila Polona Gantar. V letošnjem letu pa je predsedstvo prevzel Tomaž Mivšek.

Peto obletnico se bo primerno obeležilo z dograditvijo skupnih prostorov gasilcev, KS in KD v gasilskem domu!

POROČILO KULTURNEGA DRUŠTVA ZAVRATEC

Kristina Bogataj, tajnica KD

12. 3. 2005 je v gasilskem domu v Zavratacu potekal redni letni občni zbor kulturnega društva Zavratac. Dolgčas? Pa kaj še!

Povzeli smo dosedanje uspehe, pogledali naše finančno stanje, postavili program za naprej ter izvolili novega predsednika in rekrutirali v odbor nove članice.

KD je v letu 2004 izpeljalo veliko projektov: proslava za kulturni dan, proslava ob materinskem dnevu, velikonočna razstava, koncert na Urhovo nedeljo, razstava v galeriji Farovš, likovna kolonija, razstava del z likovne kolonije, božičnica.

Tudi pevski zbor pod vodstvom Polone Gantar in okriljem KD je bil zelo dejaven: poleg tega, da je nastopil na vseh domačih prireditvah, se je udeležil pevske revije v Idriji, od kjer je odšel kot najboljši!, koncerta Primorska poje v Cerknem, revije cerkvenih zborov v Logu pri Vipavi, pel je na Čipkarskem festivalu v Idriji, srečanju kulturnih in turističnih društev v Krnicah, v domu starejših občanov v Logatcu.

Bleščeče uspehe je doseglo tudi dramsko društvo pod vodstvom Tomaža Mivška. Na območnem srečanju otroških gledaliških skupin jim je bilo namreč podeljeno priznanje za najboljšo otroško gledališko skupino v Idrijsko – cerkljanski regiji! KD Zavratac je dobilo tudi priznanje občine Idrija za vzorno urejeno kulturno krajino.

K boljšemu finančnemu stanju v društvu zelo pripomore nov sistem dotacij na uspešnost, sploh ker smo statistično gledano najbolj dejavno kulturno društvo v občini! To nam je dalo veliko zanosa pri oblikovanju planov za naprej. Ti vključujejo podobno kot že leta prej praznovanje kulturnega dneva, materinskega dneva, razstavo pirhov, praznovanje goda farnega zavetnika z letnim koncertom pevskega zbora, druge projekte pevskega zbora kot sta občinska revija pevskih zborov in revija Primorska poje, kulturni večer z dr. Marijo Stanonik, srečanje društev Idrijsko – cerkljanske regije in seveda dve številki Oglarja. Pred nami pa je tudi prav poseben praznik, saj bo KD Zavratac poleti praznovalo že peti rojstni dan!

Ker je Polona Gantar funkcijo predsednice društva prevzela za eno leto, ki se je letos izteklo, smo člani društva soglasno podprli kandidata za novega predsednika Tomaža Mivška. Srečno, Tomaž! Poleg tega smo v odbor sprejeli tudi podmladek: Barbaro Leskovec, Jasmino Kogovšek in Darjo Kogovšek. Dobrodošle!

Na koncu smo prevetрили naše misli še z nekaj svežimi idejami kot so izdelava spletne strani Zavrataca in priprava koledarja KD Zavratac s panoramo Zavrataca v različnih letnih časih.

Idej smo polni, zanosa tudi, tako da boste o nas brez dvoma še brali!

SREČANJE TURISTIČNIH IN KULTURNIH DRUŠTEV OBČIN IDRIJA IN CERKNO

Tomaž Mivšek

Letošnje srečanje je gostila občina Cerčno, natančneje zagnana skupnost vasi Šebrelje. Naveza kulturno društvo + radio Odmev + občina Cerčno + predstavitev vinarstva Furlan se je izkazala za zelo uspešno. V prisrčnem ambientu je bilo že pošteno veselo, ko se je majhna skupinica zavraških kulturnikov in oglarjev pojavila v prostorni, a polni dvorani šebreljskega kulturnega doma. Ni potrebno posebej poudarjati, zakaj je Zavratac prišel zadnji, navada je železna srajca, pravijo, a se je hitro našlo nekaj prostora, da smo se podkrepili z dobrotami gostiteljev. Veste, vožnja po dolini Idrijce pa vzpon na Šebreljsko planoto terjata od človeka poštene napore.

Toda obveznosti so nařekevala nova spoznavanja ostalih kulturnih in turističnih društev. Tako so se vsa kulturna društva predstavila s krajšim kulturnim programom. Tematike so bile različne. Od kmetijstva, zdrave domače prehrane in humorističnih prigod do EU direktiv. Naše KD pa je predstavilo Oglarja in navezalo kar nekaj stikov z ostalimi društvi. Kaj počnemo in kdo smo, smo predstavili tudi v reportaži na radiu Odmev.

Namen srečanja so bile izmenjava izkušenj, nova sodelovanja in preprosto druženje različnih delavcev, kar je bilo doseženo. Odziv društev velik, kar kaže na izjemno pestrost in delavnost društev obeh občin. Naslednje srečanje v Ledinah bo tako nova priložnost za srečanje in sodelovanje.

Papež JANEZ PAVEL II.

Jasmina Kogovšek

Malo je osebnosti na svetu, ki so tako zaznamovale zgodovino, kot jo je Karol Wojtyła, in malo je bilo papežev v zgodovini cerkve, ki bi tako kot Janez Pavel II. vplivali na razvoj katoliške Cerkve in sveta na splošno.

Janez Pavel II., s pravim imenom **Karol Józef Wojtyła** je bil rojen **18. maja 1920** na južnem Poljskem v Wadowicach pri Krakovu. Bil je drugi od dveh sinov Karola Wojtyły in Emilie Kaczorowske, ki je umrla leta 1929. Njegov starejši brat Edmund, po poklicu zdravnik, je umrl leta 1932, njegov oče, vojaški podčastnik, pa leta 1941.

Pri 9. letih je prejel prvo sveto obhajilo, pri 18. pa zakrament svete birme. Po zaključeni srednji šoli Marcin Wadowita v Wadowicach se je leta 1938 vpisal na jagelonsko univerzo v Krakovu. Ko so nemške okupacijske sile univerzo leta 1939 zaprle, se je za obdobje štirih let zaposlil. Najprej je delal v kamnolomu, nato pa v kemični tovarni Solvay, s čimer si je zaslužil sredstva za preživetje, obenem pa se je na ta način izognil deportaciji v Nemčijo.

Leta 1942 je v sebi prepoznal klic v duhovniški stan. Začel je obiskovati predavanja v skrivnem bogoslovnem semenišču v Krakovu, ki ga je vodil nadškof kardinal Adam Sapieha. V tistem času je bil tudi med pobudniki Rapsodijskega gledališča, ki je deloval na skrivaj. Po končani vojni je študij do duhovniškega posvečenja, ki ga je prejel 1. novembra 1946 v Krakovu, nadaljeval v bogoslovnem semenišču in na teološki fakulteti jagelonske univerze. Kardinal Sapieha je mladega duhovnika Wojtyła poslal na študij v Rim, kjer je leta 1948 opravil doktorat iz teologije na temo vere v delih sv. Janeza od Križa. Med počitnicami v študijskem obdobju je opravljal dušnopastirsko delo med poljskimi izseljenci v Rimu in med begunci v Belgiji, Franciji in na Nizozemskem.

Po končanem študiju se je leta 1948 vrnil na Poljsko, kjer je deloval kot kaplan v župniji Niegovič blizu Krakova, nato pa v župniji sv. Florijana v samem mestu. Do leta 1951 je bil univerzitetni kaplan in tedaj se je znova lotil filozofskega in teološkega študija. Leta 1953 je na katoliški univerzi v Lublinu predstavil tezo o možnosti utemeljitve krščanske etike na etiki Maxa Schelerja. Pozneje je postal profesor moralne teologije in etike v krakovskem semenišču in na teološki fakulteti v Lublinu. Dne 4. julija 1958 ga je papež Pij XII. (1939-1958) imenoval za pomožnega krakovskega škofa in tako je z 38 leti postal najmlajši krakovski pomožni škof, čez štiri leta pa je prevzel tudi vodenje škofije.

Škofovsko posvečenje je prejel 28. septembra 1958 v wawelski katedrali po rokah nadškofa Eugeniusza Baziaka. Dne 13. januarja 1964 je bil imenovan za krakovskega nadškofa. Kot krakovski pomožni škof in nadškof je sodeloval na drugem vatikanskem koncilu (cerkvenem zboru), kjer je veliko prispeval k dokončnemu oblikovanju Pastoralne konstitucije o Cerkvi v sedanjem svetu. 26. junija leta 1967 ga je papež Pavel VI. (1963–

1978) imenoval za kardinala. Kot kardinal se je udeležil tudi petih zasedanj škofovske sinode, ki so potekali pred njegovo izvolitvijo.

Leta 1978 je tako sodeloval v konklavu, ki je po smrti Pavla VI. za novega papeža izvolil Albina Luciana, oziroma Janeza Pavla I. Po njegovi nepričakovani in sumljivi smrti po le 33 dneh papeževanja je bil Karol Wojtyła kljub svoji neobičajni mladosti ter poljski narodnosti **16. oktobra 1978 izvoljen za novega papeža**. »Hvaljen bodi Jezus Kristus!« so bile prve besede, ki jih je spregovoril množici z balkona Sv. Petra.

Janez Pavel II. je postal prvi neitalijanski papež po 455 letih in obenem prvi slovanskega porekla. V spomin na predhodnika si je nadel ime Janez Pavel II.

Med obiskom domovine je sveti oče močno pripomogel k širitvi prepovedanega gibanja Solidarnost na Poljskem. Mudil se je tudi v avdienci pri zadnjem sovjetskem voditelju Mihailu Gorbačovu.

13. maja 1981 je nad njim na trgu sv. Petra v Rimu Turek Mehmet Ali Ađca izvedel poskus atentata. Papež je po operaciji povsem ozdravel in kasneje obiskal atentatorja v zaporu in ta se je pokesal za storjeno dejanje.

Člani teroristične mreže Al Kaida so med njegovim obiskom na Filipinih januarja 1995 pripravljali še en atentat na papeža, a so bili na srečo na dan atentata razkrinkani.

Papež je celo svetovno javnost navduševal s svojim dejavnim preživljanjem prostega časa. Poimenovali so ga kar božji atlet. Toda čeprav je na papeški položaj prišel mlad in se je ukvarjal s športom, sta dva poskusa atentata na njegovem zdravju pustila posledice. Pojavili so se tudi sumi o raku. Leta 1992, ko so mu odstranili tumor na črevesju, so postale njegove zdravstvene težave vse pogostejše. Dve leti pozneje mu je spodrsnilo v kadi, pri tem si je zlomil kolk. Približno v istem času so zdravniki ugotovili, da so se pri njem začeli vedno bolj kazati znaki Parkinsonove bolezni, ki prizadene centralni živčni sistem. Ni mogel več hoditi, težko je govoril in slabo slišal, kljub temu je papež z nezmanjšano vnemo nadaljeval svoje apostolsko poslanstvo. Kljub slabemu telesnemu stanju tisti, ki so se z njim

srečali, pravijo, da je bil duševno popolnoma zdrav. Z njegovim šibkim zdravjem so postale vse glasnejše govorice o morebitnem odstopu in njegovih naslednikih, čeprav je Wojtyła večkrat poudaril, da bo položaj pontifeksa maksimuma zapustil šele po božji volji, torej s smrtjo.

Po zgledu predhodnika se je odločil poenostaviti svoje urade. Ukinil je nošenje papeške tiare, zavzemal se je za manj slovesen postopek ob kronanju novega papeža in ukinil tudi onikanje samega sebe, vse v duhu papeškega naziva Servus Servorum Dei (Služabnik božjih služabnikov).

Znova se je vpisal v zgodovino marca 2000, ko je priznal in obžaloval napake, ki jih je Cerkev zagrešila skozi čas nad domnevnimi krivoverci, Judi, ženskami in manjšinami. Le nekaj dni pozneje je obiskal Sveto deželo, kjer se je simbolično dotaknil zidu objokovanja z namenom prispevati k spravi med Judi in kristjani. Maja je kot prvi papež v Siriji stopil v mošejo v znak prizadevanja za zблиževanje svetovnih verstev.

Postal je tudi prvi papež, ki je obiskal Anglijo, kjer je molil tudi v anglikanski katedrali v Canterburyu.

Med glavne dokumente, ki so izšli v času njegovega papeževanja, sodi štirinajst okrožnic, petnajst apostolskih spodbud, enajst apostolskih konstitucij in štiriinštirideset apostolskih pisem. Napisal je tudi pet knjig: **Prestopiti prag upanja** (1994), **Dar in skrivnost: ob 50. obletnici mojega duhovništva** (1996), **Rimski triptih** (2003), **»Vstanite, pojdemo!«** (2004) in **Spomin in identiteta** (2005).

Janez Pavel II. se je v zavest ljudi vpisal kot potujoči papež, saj je v svojem 27-letnem pontifikatu, kar je tretja najdaljša doba doslej, nad 100-krat potoval v tujino, med drugim dvakrat tudi v Slovenijo. Janez Pavel II. je prepotoval več kot vsi njegovi predhodniki skupaj. Potovanja v druge dežele, so pritegnila ogromne množice vernikov. Kadar mu je zdravstveno stanje to dopuščalo, je tradicionalni božično in velikonočno poslanico izrekel v množici jezikov, tudi v slovenščini. Tudi ob obeh obiskih Slovenije je govoril v slovenščini.

Slovenijo je prvič obiskal med 17. in 19. majem 1996, ko je obeležil 1250. obletnico krščanstva na Slovenskem. Obiskal je vse tri škofije in se je srečal z verniki s Stožicah v Ljubljani, v Mariboru in Postojni. Iz tega obiska je verjetno najbolj znan stavek s srečanja z mladimi na postojnskem letališču: **Papež 'ma vas rad**. Na ta dan smo skupaj z njim praznovali njegov 76. rojstni dan. Drugi obisk Slovenije je trajal le pol dneva. To je bilo 19. septembra 1999, ko je v Maribor za blaženega razglasil škofa Antona Martina Slomška. Za blažene je proglasil več ljudi kot katerikoli njegov predhodnik.

Janez Pavel II. je umrl 2. aprila 2005 po dolgotrajni bolezni. V Rimu se nas je zbralo ogromno, da bi se poslovili od njega. Mladi, katerim je posvetil veliko pozornosti, nas navduševal s svojo preprostostjo in razumevanjem in se na nas spomnil tudi tik pred smrtjo, ko je dejal, da je prej on hodil k nam, sedaj pa mi k njemu, smo se zbrali, da se mu zahvalimo za vse dobro. Za vse dobre misli in dejanja, s katerimi nas je bodril in usmerjal. S

sestro Karmen sva bili med gručo ljudi, ki so čakali petnajst ur, da so prišli do bazilike Sv. Petra, ga zadnjič videli in se poslovili. Okrog je bilo na tisoče mladih ljudi, ki bodo vedno nosili v srcih spomin na papeža, ki je bil za marsikoga, tako kot za naju, tudi edini, ki smo ga poznali.

Njegov naslednik papež Benedikt XVI. je 13. maja 2005 že sprožil postopek beatifikacije in tako preskočil običajno petletno obdobje po smrti kandidata. Janez Pavel II. pa je v naših srcih že svetnik.

Grb Janeza Pavla II. Črka M predstavlja Jezusovo mater Marijo, kateri je bil papež globoko vdan.

Še nekaj statističnih podatkov:

- tretji najdaljši pontifikat,
- med svojim pontifikatom je prepotoval 1.247.613 kilometrov,
- 104-krat zapustil Italijo,
- obiskal 129 držav,
- opravil 146 obiskov v Italiji,
- 301-krat obiskal rimske župnije,
- za blažene razglasil več kot 1338 ljudi,
- kanoniziral 482 ljudi,
- imenoval 231 kardinalov,
- se srečal z več kot 1590 predsedniki oz. predsedniki vlad.

ROMANJE NA POLJSKO

Neža Gantar

Vesela sem bila, da je mama tudi letos izbrala mene za romanje na Poljsko. Komaj sem čakala prvomajskih počitnic. Že dva dni prej sva pripravljali vse potrebno, da ne bi česa pozabili.

Pot je bila dolga, zato smo prvi dan prenočili na Češkem. Od vodiča smo izvedeli veliko zgodovine krajev, kjer smo se vozili. Mariborski kaplan Robert pa nas je vodil v molitvi in petju. Čas nam je hitro mineval.

Drugi dan smo prestopili češko-poljsko mejo in kmalu prispeli v Auschwitz – taborišče groze in smrti. Z mamo sva tam prižgali svečo, v spomin na maminega strica, ki je umrl med drugo svetovno vojno v nekem taborišču v Nemčiji.

Pot smo nadaljevali do rojstnega kraja Janeza Pavla II. Vadovice. V lepo okrašeni cerkvi smo imeli sveto mašo. Obiskali smo tudi njegovo rojstno hišo, ki je preurejena v muzej in zanjo skrbijo redovnice. Na vsakem koraku pa so nas opozarjale slike in kipi s šopki rož za pokojnega papeža. S prvimi vtisi smo prispeli v krakovski hotel.

Tretji dan pa je bil namenjen Čenstohovi. Na hribu nad mestom se dviga mogočna cerkev s samostanom in zanimivim križevim

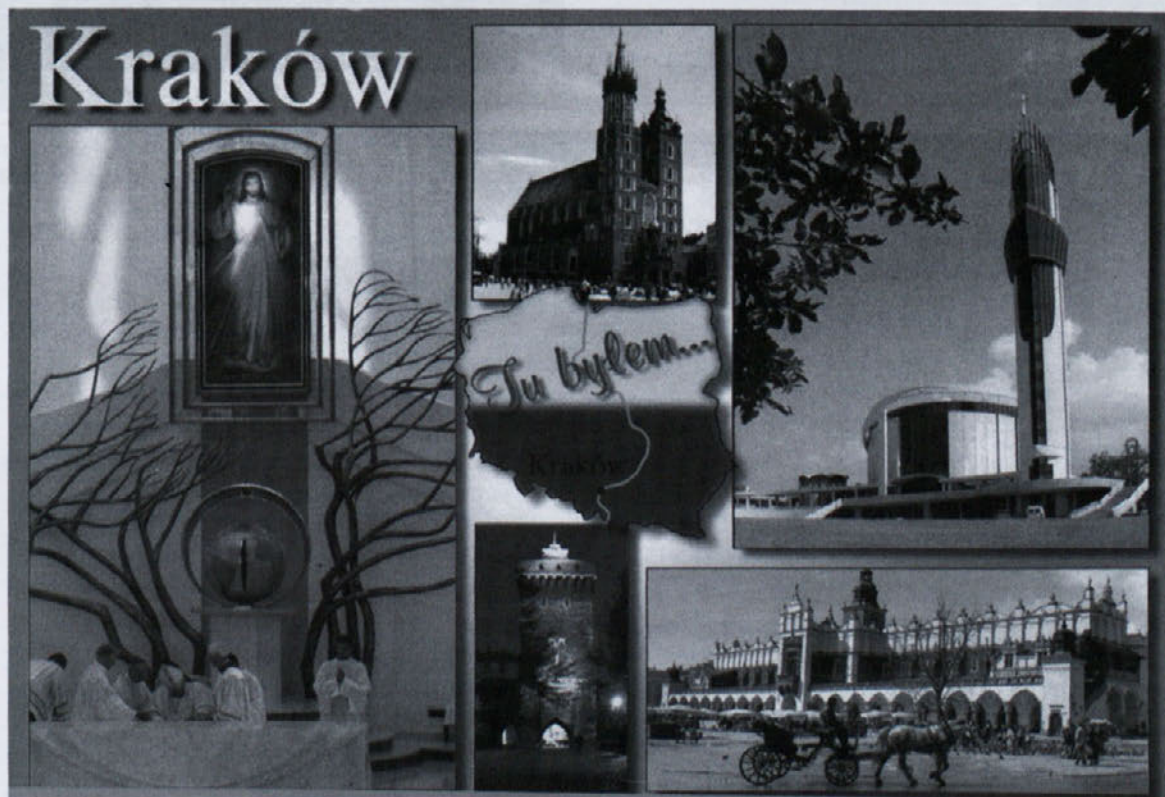
potom. Ko smo prispeli, je bilo v cerkvi že polno ljudi. Podoba Čenstohovske Marije in Jezusa je črna in odeta v plašč, ki je posut z biseri in dragimi kamni. Okrog pa so obešeni rožni venci iz jantarja. Tukaj smo bile prvič pri maši za strežnice tudi vse tri deklice. Bile smo zelo ponosne, čeprav so glavno delo opravili fantje.

V prostem času smo si ogledovali stojnice in kupovali spominke za domače.

Na Poljskem pa smo srečali tudi veliko ljudi, ki so prosjačili. Vsakemu sem namenila kak kovanec, ki mi ga je dala mama. »Človek mora narediti tudi kakšno dobro delo, če gre na božjo pot,« je rekla mama.

Četrty dan pa smo si ogledali rudnik soli Vielička in zanimive stvari, ki so jih izklesali rudarji. 130 metrov pod zemljo so si izklesali tudi veliko cerkev. Nato smo odšli v kraljevo mesto Krakov in si ogledali njegove znamenitosti. Mašo smo imeli v cerkvi, ki je posvečena mladi svetnici Faustini Kovalski. Utrujeni smo se vrnili v hotel.

Čakal nas je še zadnji skupni dan in vožnja proti domu. Na poti smo obiskali še eno zanimivo cerkev, ki se imenuje Kalvaria Zeberzydowska. Ljudi se je kar trlo, tako da niso mogli vsi v cerkev. Med mašo so pobožno klečali kar zunaj. Z molitvijo smo se poslovili od Poljske. Pred nami je bilo še 900 km, ki smo jih preživel predvsem zabavno ob poslušanju raznih vicev. Utrujeni smo prišli domov.

PRVO SVETO OBHAJILO
 POZIMI SMO SE ZAČELI PRIPRAVLJATI
 NA SV. SPOVED IN NA PRVO SVETO
 OBHAJILO. NA KONCU SO BILE PRIPRAVE
 ZELO SKRIVNOSTNE. PRI SPREVODU JE
 BILO SLOVESNO. CERKEV JE BILA
 ZELO LEPO OKRAŠENA Z BELIMI
 ROŽAMI IN Z ANGELČKOM. NAJBOLJ
 MI JE BILA ZANIMIVA PRTLJAGA ZA
 POT V NEBESA. ZELO LEPO MI JE
 BILO PRVIČ PREJETI JEZU SR. PO MAŠI
 SMO SE SLADKALI IN JEDLI SLADOLED.

SABINA RUPNIK

V završki "katedrali" med slavnostno sveto mašo.

Okrasitev je bila v rokah izvrstne aranžerke Cirile Zebec.

Starši z letošnjimi prvoobhajanci (od leve proti desni: Andrej Markič, Andraž Rupnik, Damjan Kogovšek, Blaž Rupnik, Žan Gantar, Blaž Menegatti, Sabina Rupnik, Tina Bogataj, Maja Brenčič, Nataša Gantar, Anamarija Gantar in Tina Žakelj). Fotografije: Robert Rijavec

GEOMORFOLOŠKI PROCESI V NAŠI OKOLICI

Tomaž Mivšek

Ljudje živimo v pokrajini, jo preoblikujemo in spoznavamo. Velikokrat pa nas narava preseneti. Zavraška zakrasela kotanja pod Čemunskim vrhom ni deležna poplav, plazov ali kakih drugih dogodkov. Mlake občasno zalijejo del Rupnikove ravnine, a to je tudi vse. Se pa pojavlja drug pojav. Nastajanje brezen. Kamninski skladi so take sestave, da se ob menjavanju konglomerata, apnenca, laporja in dolomita menjavajo tudi geomorfološki procesi. Nekaj časa tečejo vode po površju, nato poniknejo. Še več, izoblikovali so se tudi dolci in podolžno izoblikovane vrtače. Za slednje je značilno, da se dolinast relief brez tekočih voda enakomerno spušča po pobočju navzdol, konča pa v slepi dolini v obliki amfiteatra. Take oblike najdemo v liniji Šternski grič – Lomar. A te oblike so lahko varljive. Ne smemo pozabiti, da je pokrajina rezultat stoletnega delovanja človeka v pokrajini, ki jo je prilagodil in spremenil po lastnih potrebah.

Zato ni nič čudno, če se nam sredi njive odpre luknja, v katero se seseda okoliška zemlja skupaj s kamenjem. Naši predniki so te vertikalne odprtine zamašili in pokrili s prstjo. Če pa se je slučajno luknja ponovno odprla, so jo zadelali še enkrat. Takih primerov, ko se je zemlja kar na lepem odprla, je bilo v zadnjem času kar precej. Zato se jim posvetimo malo podrobneje.

Tako se je naredila luknja pod Mravljiščem v ovinku pred križiščem Idrija – Godovič. Razlogov za ta pojav je več. Glaven je ta, da se kamnina topi vertikalno po razpoki ali pa po leziki (meja med dvema plastema skladov kamnin, ki nastane ob prekinitvi sedimentacije). Razpoko voda vse bolj širi in nastane brezno. Ko se površje zaradi denudacije znižuje, je strop brezna vse višje. Ko se brezno približa površju, postane strop zaradi mehanskih dejavnikov (zmrzal, zmanjšanje pritiska v kamnini) nestabilen in se pričinja rušiti. V brezno se pričinja izpirati tudi prst in nastane luknja na površju. Najpogosteje se to zgodi ob močnih deževjih ali taljenju snega, ko je prst (skupek glinenih delcev, drobirja, peska ...) razmočena in zato labilna.

Tako prst enostavno spolzi v prazen prostor pod seboj. Podobne globeli najdemo po celotnih Dolah.

Sredi junijskega travnika... Foto: Tomaž Mivšek

Podoben pojav je opaziti tudi na cesti proti Kavernam. Le da tu ne gre za kraški pojav, temveč je luknja v kanalu izdolbla erozija podzemne hudourniške vode.

Ob dodatni obtežitvi prometa se je plast asfalta udrla v izpraznjen prostor.

V Zavrtaču pa so ti pojavi najštevilnejši v Sp. Zavrtaču.

Primer najdemo na Matjaževem vrtu in Jakatovi dolini. Slednja je verjetno vertikalnega razvoja, morda celo freatičnega. Celotno cono, kjer se pojavlja kraški relief, bi lahko umestili v sistem Matjaževih kamr. Indikatorji za to so številna brezna vzdolž te linije, ki sem jo omenil v prvem odstavku. Zanimivo je še to, da se domneva, da sta jamska sistema jame Sveti trije kralji in Matjaževe kamre enake starosti in enakega nastanka. Izoblikovala naj bi ju »Prasora« v preteklih geoloških dobah v popolnoma drugačnih klimatskih razmerah. Kasneje pa je Sora pričela teči površinsko in se je vrezala v Sopovtu v svoj jamski sistem.

Človek je proti takim dogodkom nemočen. Lahko pa jih predvideva. Ko se pojavijo, jih lahko deloma in začasno sanira. Brezno napolni s kamenjem. Koliko kamenja pa je potrebno zmetati v brezno, pa je odvisno od velikosti brezna. Povedano drugače, ob prvi zožitvi brezna se skale zaustavijo, od tod naprej pa samo še zapolnimo brezno do vrha in pokrijemo s prstjo.

Taki dogodki nas samo opominjajo, da je pokrajina okrog nas dinamična in se preoblikuje, čeprav mi tega vedno ne zaznamo. Kraške procese pa bomo morali še naprej upoštevati kot naraven proces, kateremu se po najboljših močeh prilagajamo in tako oblikujemo kulturno pokrajino.

... suha smreka opozarja na brezno Foto: Tomaž Mivšek

Tudi korenine niso zmogle zadržati zemlje. Foto: Tomaž Mivšek

UVOD V RAČUNALNIŠTVO

Darko Bogataj

Uporaba računalnika, interneta in elektronske pošte postaja že naše vsakdanje opravilo. Mlajšim je to v veselje in zabavo, starejši, ki so obiskovali šolo pred računalniško revolucijo, pa velikokrat negotovo in s strahom gledajo na vse, kar je v zvezi z računalnikom. Prenos informacij se vsako leto bolj prenaša na internet, kjer se podatke zlahko obnavlja in ustvarjena baza podatkov služi za pregled vsem uporabnikom. Pred kratkim smo po internetu iskali parcele in izpolnjevali obrazce za kmetijske subvencije. Oznanila lahko preberemo na spletni strani župnije. Pred kratkim je duhovnik na srečanju ostarelih, kjer je bil najmlajši star sedemdeset let, v šali dejal, da si lahko več podatkov preberejo na internetni strani. Vse to dokazuje, da bo postalo poznavanje uporabe računalnika vse pomembnejše. Namen članka je enostavno opisati računalnik, uporabo interneta in dokazati, da ni računalnik noben "bau bau".

Prepričan sem, da lahko ne glede na leta že v dobrem tednu samostojno zajadrate v svet interneta, poiščete vremensko napoved, pobrsate po telefonskem imeniku in poiščete, če vas je že kdo opravljal na spletu. Od velikega podviga vas loči samo želja, da se naučite, volja, nekaj potrpežljivosti, dobrih sto tisočakov in pomoč sosedovega mulca. Glede na veliko poletnega dela trenutno ni najbolj ugoden čas, vendar lahko do zime "prišparate" denar za računalnik in v dolgih zimskih večerih osvojite na novo kupljeno "škaflo".

Pa poglejmo, kaj je sploh računalnik. Računalnik je v pravem smislu samo ohišje, v katerem so shranjene razne komponente - sestavni deli računalnika. V reklamnih oglasih lahko zasledite opise zmogljivosti in značilnosti posameznih komponent.

Komponente računalnika so:

MATIČNA PLOŠČA - to je plošča, na katero so nameščene razne komponente.

PROCESOR - ta predstavlja možgane računalnika in hitrost računalnika je v največji meri odvisna od tega sestavnega dela. Imamo več proizvajalcev in tipov procesorja npr. Intel, AMD. Poleg proizvajalca je navedena tudi hitrost procesorja v megahercih.

NAPAJALNIK - pretvarja izmenično napetost v enosmerno. Če pogledate računalnik zadaj, ima tudi ventilator, ki ga hladi.

POMNILNIK - imenujemo tudi RAM in predstavlja računalnikov spomin. Velikost spomina merimo v megabajtih (MB).

DISK - služi za zapis podatkov in programov.

DISKETNI POGON - na disketo lahko v disketnem pogonu zapišemo podatke in jih prenesemo na drugi računalnik. Na disketo lahko shranimo samo 1,4 MB podatkov.

CD-ROM / DVD ROM - naprava lahko samo bere z zgoščenki ali celo zapisuje na zgoščenko. Na zgoščenko lahko shranimo

700 MB podatkov, na DVD pa celo nekajkrat več. Zaradi velike porabe prostora se na zgoščenko zapisuje glasbo in filme.

GRAFIČNA KARTICA - služi za predvajanje slike na monitorju.

ZVOČNA KARTICA - služi za predvajanje zvoka.

MODEM - je naprava, s katero se po telefonskem omrežju priključimo na internet.

Poleg računalnika pa za delo potrebujemo še **MONITOR**, ki je neke vrste televizor, **TIPKOVNICO**, s katero vnašamo v računalnik ukaze, in **MIŠKO**, s katero računalniku posredujemo ukaze. Na računalnik priključimo še **ZVOČNIKE** in **TISKALNIK**, s katerim lahko natisnemo dokumente.

Zahtevnejši uporabniki naročijo sestavo računalnika glede na delo, ki ga bodo opravljali po naročilu. Trgovci pa najraje prodajajo že izdelane sisteme, ki so velikokrat tudi cenovno ugodnejši. Tako lahko kupite sistem, ki vsebuje računalnik, monitor, zvočnike, tipkovnico, miško in lahko celo tiskalnik. Ko ste tako postali ponosni lastnik prvega novega računalnika, je najbolje, da vas ne zajame prevelika histerija, da bi pri razpakiranju kartonske embalaže kar letele po zraku. Dvakrat zajemite sapo in pokličite znanca, ki je že kdaj namestil in sestavil računalnik.

Računalnik, ki ste ga kupili, je v tem trenutku le kup plastike in vezij, saj je za delovanje potrebno namestiti operacijski sistem (običajno Windows) in inštalirati vse gonilnike oz. programe za posamezne komponente. To je za začetnika prehudo opravilo in tudi izkušenemu vzame nekaj ur. Če vas nameščanje zanima, lahko sledite znanцу, če ne, mu lahko ta čas pripravite malico, saj vam bo oživel računalnik in si jo res zasluži. Po namestitvi vseh potrebnih programov in modema se lahko prvič priključite v svetovni splet. Na voljo je več ponudnikov internetnih storitev. Zelo popularen je ponudnik Volja, kjer plačate porabljeni čas na internetu kar s telefonsko naročnino, samo pravico dostopa pa ni potrebno mesečno plačevati.

Za dostop do interneta se je potrebno registrirati, s tem dobite uporabniško ime, določite geslo in svoj e-mail naslov.

Naj vas zgornje vrstice ne prestrašijo, saj vam za normalno delo vsaj za začetek nastavitve ni potrebno poznati. Naučiti pa se morate posameznih ukazov, ki vas od vklopa računalnika pripeljejo do določenega spletnega naslova. Tukaj je najbolje kupiti zvezek, na prvo stran napisati Računalništvo in si vestno zapisati vse ukaze, ki vam jih bo navedel znanec. Verjetno vam bo namestil še bližnjice, ki vam bodo dodatno olajšale pot do cilja. Pomembno je, da si vse zapišete in da vas ni sram dvakrat vprašati, saj ste vendar prvič v svetu računalništva. Če boste dobili znanca, ki vam bo enostavno razložil osnove in poti do določenega programa, ste zmagali. Ko osvojite začetke, boste začeli raziskovati naprej in vaše obzorje se bo hitro širilo. Poleg dostopa do interneta se boste naučili napisati prošnjo v Wordu, sešteti letne stroške telefona v Excelu in poslati prvo digitalno sliko prijatelju. Če boste preseгли nivo uporabnika, boste čez leto dni svetovali sosedu nakup računalnika in mu ga doma sestavili.

MILE KOGOVŠEK- ŠOFER

Polona Gantar

V Zavrtaču imamo samo enega Mileta (če izvzamemo njegovega sina, ki je Milan) - to je Anžetovega Mileta. Samo eden je, a morda prav zato toliko bolj zanimiva in vsestranska osebnost. Po poklicu je šofer, danes že v "penziju", Zavrtačani pa ga verjetno bolj poznamo po tistem, s čimer se je ukvarjal takrat, ko je prišel domov z dolgih in napornih voženj.

Vemo npr., da zna Mile izvrstno tesati hlode, da zna dobro peti, še posebej pa dobro igrati. Zavrtaček je bil namreč v preteklih časih (predvsem po drugi svetovni vojni in tudi že prej) znan po zelo dobri igralski ekipi, ki je vsako leto uprizorila drugo dramsko igro (v "baraki", ki so jo zgradili Italijani, včasih pa tudi na prostem - npr. igro F. S. Finžgarja Divji lovec v Strojerjevi rupi). Tako kot nekdanj njegov oče je tudi Mile slovel kot odlični komik. Pa ne samo nekdanj. V Zavrtaču imamo tudi zdaj že nekaj let spet igralsko zasedbo, znotraj katere delujeta otroška in starejša igralska ekipa. Otroška ekipa hitro "raste" in odlično napreduje, v starejši zasedbi pa se vsake toliko časa zberejo "stari mački", ki naštudirajo ali pa se kar izmislijo kakšen komičen prizor, "skeč", za kakšno prireditev, ki vedno "zažge". Mislim, da ni treba posebej opisovati, kako je gledal Mile kot italijanski karabinjer na meji, ko so "švercali" prašiča, kakšen je bil kot kmet, ki je cele dneve bral knjige (pil "šnopc"), kako je "švercal" kolesa čez mejo, Mile kot profesor astronomije ... Usta se nam ob spominu na te dogodke kar sama od sebe razlezejo v smeh in upamo, da bomo takšne prizore še doživeli.

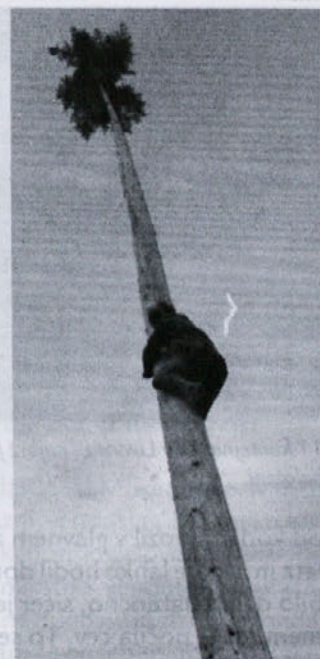
V tem članku pa, kot rečeno, več o Miletovi poklicni poti, ki je bila, dobesedno, zelo dolga, saj si je Mile leta in leta služil kruh kot šofer. Kako se je vse skupaj sploh začelo?

Že zelo zgodaj. Pri regrutovanju v Idriji (na izboru, preden je odšel k vojakom) so ga določili za tankista. To delo je potem pri vojaki tudi opravljal - pri "tankovski jedinici" v Banja Luki. Tam je bil dve leti in v vlogi šoferja se je počutil kar dobro ...

2. V luki v Livornu (l. 1988), ko so čakali, da so prišli cariniki popisati blago, skupaj s šoferji iz Avtoprevoza Idrinja in Tolmin.

Nazaj je prišel leta 1956, leto kasneje pa se je zaposlil kot sezonski delavec pri Elektro Ljubljana. Opravljal je zunanja dela na omrežju, na daljnovodih, napenjal žice, kopal jame, za kakšno šofersko delo pa takrat ni bilo možnosti. To delo je opravljal vsega skupaj le osem mesecev (od 1. 4. 1957 do konca novembra 1958). Potem je moral biti čez zimo doma, leta 1959 pa se mu je končno ponudila boljša priložnost: začel je voziti unimog pri Kmetijski zadrugi Dole. Takrat so imeli postojanko v Rebru in v tej službi je ostal dve leti. Nato je "presedlal" v Idrijo, prav tako v Kmetijsko zadrugo, kjer je najprej vozil mleko od kmetov v godoviško mlekarno (iz krajev Zavrtaček, Dole, Ledine, Kanomlja, Zadlog, Predgriže, Črni vrh ...).

Mile, ko je od vseh najvišje priplezal na mlaj ob novi maši ali birmi. Se pravi, da si je upal ne samo daleč (kot šofer), ampak tudi visoko!
Foto: g. župnik Bogdan Berce

Z osebnim avtom FIATom MILECENTOM pa je zatem vozil vse "ta glavne" direktorje in tajnika KZ Idrinja, ko so šli odkupovat živino. Peljal je tudi na Hrvaško (Lika, Zelina ...), kjer so nabavljali živino, ker je bilo pri nas premalo. Živino so uvozili v Slovenijo in jo potem tukaj pobili. V tej službi je ostal spet dve leti, potem pa je šel k Avtoprevozu Idrinja. To podjetje se je takrat komaj dobro ustanovilo (obstajalo je le par let) in vse, kar je bilo prevoznitva na zadrugi, je šlo na Avtoprevoz. Tu je začel voziti pravi kamion. Izpit zanj je naredil že prej, ko je prišel od vojakov, moral pa ga je narediti še za prikolico. Najprej je vozil krajše proge po Sloveniji, npr. eno leto je vozil pohišstvo iz Slovenijalesa v Spodnji Idriji. Njegov kamion je bil DEUTZ 4500 zelene barve in je bil za tiste čase kar v redu "mašina". Domov ga ni nikoli pripeljal. Potem je vozil FAP- prekucnik za rudnik in sicer pesek za zasip iz Idrince v Spodnji Idriji. To je trajalo dve leti in v tem času se je pripetila tudi naslednja prigoda: En dan, ko je vozil pesek, ga je zasledoval policaj. Vožnja je trajala cel dan in še zvečer. Za njim se je vozil policaj - bil je Vuko ali pa Poličnik, ne spomni se več dobro. Mile je vedel, da mu zadaj ne gori parkirna luč, ni pa vedel, kako bi se "zmazal" pred policajem. Policaj se pelje za njim gor in dol, potem še enkrat, tretjič pa se le opogumi in ga ustavi. In mu reče: »Parkirna luč vam ne gori zadaj na eni strani!« Mile se hitro zlaže: »Kako, saj sem jih ravno zdaj kontroliral dol na produ, pa je vse delalo!« »Ja«, je rekel, »pa pogledjva, da boste videli, da ne dela!« Mile je še vedno trdil, da vse dela. Potem sta zares "probala" in pogledala in ravno takrat je vse delalo. Prej in potem pa nikoli.

Potem je prišla "komanda" od šefov in "preselil" se je na cement - na silos; vozil je "hruško", t.i. rinfuzo cement (nepakiran cement). Prevažal ga je po celi Sloveniji in sicer iz Anhovega za ljubljansko in mariborsko okolico po gradbiščih in iz Trbovelj,

11 kontejnarjev v Livornu - najbrž je bilo pred enim praznikom, ker so vsi naloženi.

od koder je vozil v glavnem za Štajersko (to se je dogajalo tri leta in Mile je lahko hodil domov samo konec tedna). Treba je bilo delati natančno, sicer je prišlo do tega, da te je zasul cement, če je počila cev. To se je tudi dvakrat zgodilo. Marica, Miletova žena, pa pravi, da je bilo to kar večkrat, da je prišel Mile domov cel od cementa. Vsega skupaj je bilo dela s cementom dobrih pet let. Potem ga je firma premestila na cisterno. Vozil je nafto, bencin, kurilno olje, petrolin. To so bile proge po Sloveniji, velikokrat pa je peljal tudi iz Trsta na Rijeko ali pa iz rafinerije v Sisku. Vozil je tudi že ponoči, delo je bilo bolj nevarno, vendar k sreči do kakšnega vžiga ni prišlo. Avtomobilov ni bilo še toliko, vendar so rabili kar precej nafte za tovare, za stroje (viličarje), kurilno olje tudi za gretje, za kamione ... Nafto je vozil kar 12 let, najprej s FIATom 193, potem pa z ZASTAVO 619.

Mile je v svoji šoferski karieri preizkusil skoraj vse vrste kamionov, saj je bil njegov naslednji "tovarš" kontejnar. Začele so se vožnje iz Jugoslavije v Italijo v Livorno, v Francijo v Marseille, na Nizozemsko v Amsterdam in Rotterdam, na Češko v Bratislavo in celo v Irak. Največkrat je peljal v Livorno, gotovo 500-krat ali pa še več. To mesto je nekje v sredini med Milanom in Rimom. Tja dol so vozili mesnino s hladilnikom, pohištvo, gume iz Srbije, gospodinjne hladilnike ... Vedno jih je peljalo več hkrati, tam so ostali po nekaj dni, počakali, da so razložili tovor, nato pa peljali nazaj. Livorno se mu je zdelo že čisto domače mesto, saj bil tam že tolikokrat, da se je v njem prav dobro počutil. Pa tudi sicer je Livorno Zavračanom dobro poznan, saj je bil v času, ko je bil Zavrtec pod Italijo, tam pri vojakih Slabetov Francelj (starejši). Mile zna, tako kot večina starejših Zavračanov, tudi dobro italijansko, kar mu je takrat še kako prišlo prav, saj ga Italijani niso mogli kar tako "kupiti ali prodati" in so bili z njim prav prijazni. Tudi italijanska mesta so čedna in lepa, vendar so glavne ceste speljane mimo njih, tako da si navadno kaj dosti niso mogli ogledati. Malo so si oddahnili le na črpalkah na avtocesti, spali so v kabinah kamionov, jedli pa v delavskih menzah ali pa tisto, kar so imeli s seboj. Vožnja iz Vrtojbe je trajala 6 do 7 ur, odvisno od tovora - včasih so ga peljali 5 ton, včasih 7, včasih pa tudi več. Težje pa pomeni tudi počasneje, posebno se je to poznalo, ko so peljali čez Apenine. V Francijo, v Marseille je peljal 7-krat, podobno "robo", kot v Livorno. Tudi narod tam je podoben italijanskemu: bili so vedno prijazni in nikogar niso prezirali.

Precej drugače pa je bilo v pristaniških mestih, v Rotterdamu (tja je peljal 5-krat) in v Amsterdamu, kamor je peljal dvakrat. S kolegom, s katerim sta vozila skupaj, sta tja prišla največkrat v petek. Še isti dan sta razložila in ker v soboto in nedeljo niso delali, sta šla postopat po mestu. Mesta, pravi Mile, so tam "hudičevo usrana". Na vsakem vogalu človek vidi "pasjeke", saj so jih ljudje gonili na sprehod kar po tri ali štiri hkrati. Kamorkoli si šel, nisi videl kaj dosti, ob nedeljah pa so ljudje začeli hoditi zunaj šele okrog 11 ure. Sicer so bili še kar prijazni...

Zelo zanimivo pa je bilo enkrat v Bratislavi. S kolegom sta prišla tja zvečer. Bila sta lačna in sta se odločila, da gresta v gostilno nekaj pojesti in tudi popiti, saj je bilo češko pivo zelo dobro... Naročila sta vsak po eno pivo (en "krigel" je držal 3/4 litra) in večerjo. Pivo je prinesla natararica takoj, žejna, kot sta bila, sta pivo takoj spila, še preden sta dobila večerjo. Naenkrat sta se pred njima znašla še dva, ravno taka, polna "krigla". Pogledala sta po drugih mizah in nazadnje le ugotovila njihove navade: Treba je bilo malo piva pustiti notri ali pa "krigel" obrniti okoli, potem ti ga pa niso več prinesli. No - onadva sta spila vsak po tri, najedla sta se pa tako, da sta komaj prišla do kabine, saj je bilo dobro in zelo poceni - vsega skupaj je prišlo okrog 40 čeških kron.

Najbolj pa si je Mile zapomnil potovanja v Irak, saj so bila najdaljša in najbolj naporna. Njegova firma Avtoprevoz Idrija, je naredila pogodbo z eno makedonsko firmo, ki je tam dol delala iraške bunkerje. Rečeno je bilo, da bo moral vsak šofer peljati po trikrat. No, vsi niso bili po trikrat, Mile pa. Vozili so različne stvari: dvakrat so peljali salonitne cevi za vodo, za enkrat pa se ni vedelo, kaj se sploh pelje (šoferjema niso hoteli povedati, kaj bosta peljala). Tako sta samo prikljukala prikolico in sta šla. Tudi na mejah je šlo pri tej vožnji čez brez vsakega kontroliranja ... V Irak je Mile vozil skupaj s šoferjem Emilom Kogojem iz Šentviške gore nad Slapom ob Idriji.

V Iraku, nekje med Bagdadom in Masulom, ko so se ustavili, da bi kaj skuhali. Od leve proti desni stojijo: Mile, njegov kolega Emil Kogoj, tolminski šofer in kolega Pavle Brus. Arabček v sredini je "fehtal" za "bakšič" (miloščino), zadaj pa so v puščavi parkirani kamioni.

Mile v vnukom Gregorjem v kabini. Mogoče bo tudi on šofer?!
Foto: Brigita Jereb

Vedno sta se dobro razumela, saj sicer ne bi šla trikrat skupaj tako daleč. Pot sta prvič in drugič začela v Anhovem, zadnjič pa v Novi Gorici, jo nadaljevala skoraj čez celo Jugoslavijo do Niša in nato do Dimitrograda, kjer je bila jugoslovanska meja z Bolgarijo. Pot ju je nato vodila skozi Bolgarijo mimo Sofije in skozi Turčijo (Istanbul, Ankara, Gaziantep, Urfa in

Zaho, kjer je meja med Turčijo in Irakom). Prvo večje mesto v Iraku je bilo Masul, nato pa seveda Bagdad, od koder sta peljala naprej še približno 70 kilometrov na neko gradbišče, ki se je imenovalo KOL 6 (kol pomeni po iraško gradbišče).

Pot v Irak je bila vroča, dobesedno in v prenesenem pomenu. Decembra meseca je bilo tam 27°C, na eno stran pa je vožnja trajala en teden (ena "fura" tja in nazaj torej 14 dni). Zastoji so bili predvsem zaradi mej (tri dni je šlo zaradi tega vedno v nič). Vmes so se ustavljali, skuhalo enkrat na dan kakšno mineštro na plinskem kuhalniku, drugače pa so jedli le suho hrano, katero so vso prinesli s seboj (jajca, ocvirki, klobase, krompir ...). Ustavljali so se vsi kamioni hkrati, kuhali pa vsak posebej.

Zgodilo se je pa marsikaj. Najhujše je bilo iti skozi Kurdistan, to je skozi pokrajino, kjer živijo Kurdi. Kurdi so napadalni in agresivni. Otroci so vsi kadili, metali kamenje ob cestah. Prosili so za cigarete. Z eno roko je prosil, v drugi pa je držal kamen. Če mu nisi dal cigaret, si imel razbito steklo v kabini. Trije šoferji so tako prišli domov brez šip - pomagali so si s polivinilom. Zato sta Mile in njegov šoferski kolega vedno prej pripravila cigarete, seveda tiste najslabše, znamke Drava. Po tri skupaj sta zavila v papirček in jih vrgla skozi okno, kadar je bilo treba. Potem pa "gas", kot je bilo največ možno. Najlažje si namreč ušel takrat, ko so se ti, komaj osem -do- desetletni otroci, pulili za cigarete. Drugih, hujših napadov ni bilo, večkrat pa se je pripetilo, da so turški vojaki, ki so imeli ob glavnih cestah v Kurdistanu vojaške postaje, ustavili kamion. Dva vojaka sta se potem usedla v kamion in se peljala z njima skozi cel Kurdistan. Bila sta oborožena, zgodilo pa se je to dvakrat. Ko je bilo nevarnih krajev konec, sta prosila, da sta ustavila, izstopila in šla z drugim kamionom nazaj. To je bilo zelo dobro zaradi varnosti.

Druga zgodba, ki je povezana z resnično vročino na potovanju v Irak, pa je naslednja: Enkrat sta imela Mile in njegov sovoznik na prtljažniku eno gajbo Radenske. Iraške policaje je zanimalo, kaj je to, saj take čudne vode z mehurčki niso še nikoli videli. Rekli so: "ALKOHOL!", kar je tam seveda strogo prepovedano. Potem je le nekdo raztolmačil, da je to voda. Imeli so dela s tisto radensko še pa še, poskusil pa ni nihče, ker ne smejo, ker so muslimani. Nazadnje so ju le spustili naprej, v eno dolino, kjer sta vozila samo navzdol, 15 metrov globoko na neko gradbišče. Spala sta samo v kabinah.

Doživela sta tudi, da so ju hoteli enkrat okrasti. Kolega je spal, Mile pa je točil nafto na črpalki v Turčiji. Z druge strani je skozi šipo kabine naenkrat zagledal nekoga, ki je stopil na stopnice in vlekkel odejo dol skozi šipo, ki je bila odprta, ker je bilo vroče. Mile zavpije, da se je Emil zbudil - "glih", da je še ujel tisto "deko", tat je pa letel, kolikor je mogel.

V Iraku si na eni črpalki lahko natočil največ 150 litrov nafte, kar je "koštalo" 1,5 iraškega dinarja. To je takrat, leta 1977 pomenilo približno 600 jugoslovanskih dinarjev. No, če pa si dal črpalkarju en paket cigaret Rothmans, ti je nalil poln rezervoar. Samo kaj, ko so takoj pritekli še trije iz "petrolove bajte" zraven (to je bila ene sorte baraka, zbita skupaj)!

V Iraku so bili tudi delavci iz Jugoslavije - iz Makedonije. Miletu so se zdeli malo bolj domači, prijazni, vendar več kot toliko nisi "imel kaj z njimi". Nekoč je en makedonski delovodja rekel, da se splača iti v Babilon, da je tam enkratno, vendar ni bilo časa. Mile pravi, da se na življenje v Iraku ne bi kmalu in zlahka privadil. Zdaj, ko je bila tam vojna, se je nanj še posebej spomnil, saj je videl na televiziji, da je bil v Masulu cel "hudir", pa v Bagdadu tudi.

Najlepše je še vedno doma, še posebno zdaj, ko mu ni treba več v službo. Če bi bil še enkrat mlad, verjetno ne bi bil še enkrat šofer. Bilo je marsikaj lepo, vendar mnogokrat preveč naporno

Nekajkrat je prišel s kamionom in prikolico tudi domov in parkiral pri Rupniku. Vsem se je zdelo čudno, kako je po tako ozki cesti in ovinkih lahko sploh prišel do Zavrata. Imel pa je tako prikolico, ki se ji je pregibala zadnja osovina na "šleparju". Foto: Brigita Jereb

SAMO KUŠČER Z DRUŽINO

Intervju sva pripravili Barbara Leskovec in Darja Bogataj

Na intervju sva se odpravili na bližnje "Malavice" oz. Potok 3, k družini Sama Kuščerja, ki se je iz mesta preselila v ta majhen zaselek. Družina se je izkazala za prijetne in zanimive sogovornike, kaj pa so nama zaupali, si preberite v spodnjih vrsticah.

1. Kako ste prišli do ideje, da si tu kupite hišo?

Dolga zgodba. Najprej smo živeli v Ljubljani. Bili smo podnajemniki v bloku. Težko je najti hišo v Ljubljani. Ogledovali smo si hišo 20 km iz mesta, vendar nismo bili zadovoljni. Za to pa smo izvedeli preko oglasa. V njem je pisalo, da se hiša nahaja blizu Logatca. Sploh si nismo mislili, da je tako daleč. Ko smo jo videli smo rekli: »To je to!« Nismo iskali kmetijo, ampak hišo. Zelo smo veseli, da je zraven tudi zemlja, da jo lahko obdelujemo in imamo svojo njivo. Vse je bilo naključje, ki se je na koncu pokazalo, da je dobro.

2. Koliko časa ste že tu?

Dobro leto.

3. Kako ste se privadili, da v bližini ni trgovin, gledališč, kinotek

Prav lahko, saj prav zato smo prišli. Včasih gremo v trgovino na Trate, v Logatec ali pa tudi iz Ljubljane kaj prinesemo. Pa tudi drugače nismo tipični potrošniki. V mestu je toliko trgovin, da tudi, če nimaš namena česa kupiti, te vse tiste reklame v to prisilijo. Človek se tega kmalu navadi in ima včasih rad malce miru.

4. S čim se ukvarjate?

Dora: Jaz sem prevajalka. Prevajam raznovrstno gradivo iz angleškega v slovenski jezik. Sem pa tudi lektorica. Prav zaradi mojega poklica je bilo nujno, da smo si najprej priskrbeli telefon, ker ga prej še ni bilo. S tem smo se lahko povezali z internetom. Gradivo mi pošljejo po elektronski pošti, doma ga prevedem in ga pošljem nazaj.

Samo: Jaz pa sem urednik računalniške revije Monitor. Zaradi tega moram večkrat v Ljubljano, vendar ne prav vsak dan.

Starejša hči: Letos sem uspešno končala osnovno šolo in sem se vpisala na Gimnazijo Jurija Vega v Idriji. Zanimivo je, da sem

Foto: Robert Rijavec

Foto: Robert Rijavec

prva na naši osnovni šoli, ki se je iz Ljubljane vpisala na idrijsko gimnazijo. Drugače pa se učim še francoskega jezika in obiskujem sedmo leto glasbene šole klavirja.

5. Kakšen je vaš dosedanji vtis o okoliških prebivalcih?

Spoznali smo jih bolj malo. Vsake toliko časa imamo priložnost katerega spoznati. So prekrasni - prijazni, odprti in pripravljeni pomagati.

6. Starejšo hčer smo povprašali, če pogreša prijatelje.

Prijateljev ne pogrešam, kajti tu so ljudje prijazni in tudi v mestu ni toliko družbe. Komaj čakam začetka šole, da spoznam nove prijatelje.

7. Glede na to, da živite na robu gozda, ste že srečali katero od gozdnih živali?

Večkrat vidimo srne, ki so si blizu hiše naredile celo stezico. Videli smo tudi lisico, ki verjetno prihaja zaradi kokoši, ki jih imamo. Na bližnjem drevesu pa je tudi gnezdo kanj.

8. Kako ste se privadili na tukajšnjo zimo, ki je dolga in mrzla pa tudi snežno obilna?

Zima nam je tukaj zelo všeč, mogoče le malo predolga. Tu je res prava zima, ko se ozreš okrog sebe vidiš samo belino, ne pa kot v Ljubljani, kjer je sneg – nebodigatreba ves umazan. Drugače pa tudi tukaj ni problemov s snegom. Ceste so dobro splužene, kar je najbolj pomembno. Zlasti uživamo v sankanju. Drugače pa nam je tukaj všeč ob vsakem vremenu. Včasih se gremo sprehajati tudi v dežju.

9. Kako pa se v novem okolju počuti najmlajša hči?

Dobro se je vživela. Cel dan skače, teka in raziskuje, zvečer pa niti ni preveč utrujena. Ponavadi zaspi zadnja.

10. Ali bi bili pripravljeni sodelovati pri kulturnem društvu Zavratac?

Z veseljem, le sporočite kdaj in kako.

Za konec pa lahko še pripiševa, da sva v dar dobili leposlovnih knjigi, ki ju je prevedla Dora Mali, za kar se ji še enkrat iskreno zahvaljujemo.

O, ČUK!

Tomaž Mivšek

To je le eden izmed vzklikov, ki se je nekajkrat glasno zaslišal v gasilskem domu v Zavratacu in rudniški dvorani v Idriji. Pa gremo lepo po vrsti. Vse skupaj se je začelo čisto na začetku leta 2005, ko se je prvič sestala izkušena ekipa nadobudnežev, da znova dokaže, kaj zna in zmore. Sprva se je zdela igra dolga, a časa je bilo dovolj, da se pošteno pripravimo. Hitro smo določili datume vaj in nastope ter se lotili dela.

Najprej samo branje, pa prvi preizkusi dialogov. Stvar se je zdela igralcem kar bedasta. »O čuk, vodi nas, usmerjaj naš korak.« Kakšno besedilo je to? »Aha, spet ni opravljena domača naloga tako kot je potrebno. Kdo je doma prebral celo stvar še enkrat skozi?« »Jaz že ne!« se je jasno in glasno slišalo iz vseh grl. »Eto, gremo še enkrat.« Vse to in še marsikaj se je slišalo iz šolskih prostorov ob koncu tedna. A igra je napredovala kot je tudi gripa grabila po igralcih. Enkrat, dvakrat, nekatere tudi trikrat. A zmagali smo mi, o tem ni dvoma. Igra je bila bolj ali manj izpiljena do predvidenih rokov, rekviziti tudi.

Kot ponavadi nas je krst čakal v rudniški dvorani. Bus in kombi sta se spustila v idrijski kotel. Predstava pred nami je trajala le dobrih deset minut, tako da smo se komaj lahko pošteno pripravili na nastop. Najprej je asistiral Urban in pognal oglašanje samozavestnega čukastega samca. Odprle so se zavese in trije nedotakljivi so pričeli s svojim nastopom. Celotno dogajanje se je vrtelo okrog čuka, sov, skovikov. Skratka, vse te nepoznane vrste s podvrstami je bilo potrebno pošteno spoznati, dokumentirati in preizkusiti. A pri seminarski nalogi

O, čuk! Blagoslovljeno bodi tvoje ime! Foto: Tomaž Mivšek

Zakaj čuki podnevi slabše slišijo? se ni prisluškovalo čukom, temveč občinskim mešetarjem, ki so čukovo filo častili s tako norostjo, da se jim je fecljalo v glavi in kisali možgani. Tudi genialčki se niso pustili ugnati kar tako. Najprej so na svojo stran pridobili ravnateljico, nato pa še razkrinkali podružbeno lastnino – diamante. Stvar se je končala z lepo rešitvijo. Diamante sta si razdelili šola in občina, genialčkom pa potovanje po Evropi.

Nastop smo ponovili še na domačem terenu in dokazali, da je vredno zastaviti urico za ogled predstave. Ne, dveh predstav. Predstavila se je tudi OŠ Zavratac in tako podarila materam najlepše darilo ob materinskem dnevu. Konec dober - vse dobro, čuki pa so prepevali svoje arije pozno v noč.

Raziskovalni tim mora delovati kot ena glava in eno srce. Foto: Tomaž Mivšek

Trda pogajanja o lastništvu čuka. Foto: Tomaž Mivšek

LETOS SMO KULTURNI PRAZNIK PRAZNOVALI DRUGAČE

Nataša Pintar

Praznovanje slovenskega kulturnega praznika smo letos obeležili z dvema gostoma - gospo dr. Marijo Stanonik in predstavnikom najstarejše knjižne hiše Mohorjeve družbe gospodom Matijem Remšetom.

Najprej smo z zanimanjem prisluhnili gospodu Remšetu, ki nam je predstavil Mohorjevo družbo, ki praznuje 150-letnico.

Ustanovitev družbe za izdajanje dobrih slovenskih knjig sta 27. 7. 1851 javno razglasila kaplan Andrej Einspieler in slavist Anton Janežič s skupino prijateljev. K temu jih je spodbudil škof Anton Martin Slomšek. Za zavetnika so si izbrali sv. Mohorja. 1852 je Društvo sv. Mohorja poslalo 785 članom prvi knjigi. Avstrijska oblast je društvo potrdila leta 1853.

Prvi vodja je bil Andrej Einspieler iz Celovca. Tam je bil tudi sedež Mohorjeve družbe, saj je bil Celovec bolj slovenski kot Ljubljana. Člani Mohorjeve družbe so bili Slovenci vseh poklicev in stanov. V seznamu članov najdemo poleg škofov, župnikov, doktorjev in profesorjev ter šol in knjižnic tudi kuharice, kmete in dijake. Prvih trinajst let je bila Mohorjeva družba edina slovenska založba. Vsako leto je svojim članom poslala redno zbirko s koledarjem in slovenskimi večernicami. Pri tem je ni ustavila nobena vojna. Redna zbirka izhaja vsako leto še danes.

Ko se je po prvi svetovni vojni Avstro-Ogrska sesula, je general Maister svetoval Mohorjevi družbi, naj se iz Celovca umakne na Prevalje, dokler se razmere ne uredijo. S seboj so vzeli vse, razdrli so tiskarske stroje in jih odpeljali. Tudi veliko uslužbencev je odšlo skupaj z Mohorjevo družbo na Prevalje. Novi državi Avstriji je pripadel del Koroške s Celovcem, zato se je Mohorjeva družba odločila, da se bo dokončno nastanila v Celju. Spet so vse naložili na vlak in odpeljali v Celje. Na Prevaljah je 1922 uredništvo prevzel Fran Saleški Finžgar, ki je sicer živel v Ljubljani. Od takrat je bilo uredništvo Mohorjeve vedno v Ljubljani, uprava, tiskarna in skladišče pa od 1927 v Celju. Celje je bilo do II. svetovne vojne svetovni kulturni center za Slovence. Odtod so pošiljali slovenske knjige Slovincem, ki so odšli po svetu: v Ameriko, Afriko, Azijo ... Med II. svetovno vojno je Mohorjeva družba delovala le v Ljubljani. Celjsko tiskarno so zasedli Nemci, knjige iz skladišča pa so odpeljali v papirnico, kjer so jih razrezali.

Že pred vojno je zaradi prepovedi uvoza knjig v Italijo nastala Goriška Mohorjeva družba za Slovence v Italiji. Po II. svetovni vojni je Mohorjeva Družba Celje ves čas delovala, čeprav ne tako svobodno kot prej. V Celovcu je bila ponovno ustanovljena Celovška Mohorjeva družba, ki je skrbela za Slovence v Avstriji in izdajala knjige, ki jih Mohorjeva družba v Jugoslaviji ni smela.

V 150 letih je Mohorjeva družba izdala skupaj okoli 40.000.000 knjig.

Konec leta 2003 je Mohorjeva družba izdala tudi zbirko povedk dr. Marije Stanonik z naslovom Povedke iz 20. stoletja, ki smo jih že predstavili v prejšnji številki Oglarja. Kako je zbirka nastajala, nam je s sproščeno besedo izčrpno spregovorila avtorica. Prisluhnili pa smo tudi nekaj povedkam.

Oba gosta sta nas s svojo predstavitvijo močno nagovorila, med nami je stekel sproščen pogovor z mnogimi vprašanji in odmevi, da smo se zadržali skupaj še kar nekaj časa. Tudi gosta sta bila kar presenečena nad odzivom. Na domove smo se vračali pozno, obogateni z dvema izpričanima izkušnjama ohranjanja naše čudovite materinščine.

RAZSTAVA PIRHOV

Robert Rijavec

V župnišču smo tudi letos v galeriji »Farovž«, že šestič zapovrstjo, postavili razstavo pirhov. Kot vsako leto, je bilo moč videti veliko število najrazličnejših velikonočnih jajc. Od preprostih, a vedno lepih in zanimivih pirhov, pobarvanih v čebulnem perju, do vseh mogočih poslikav z raznimi barvami. Gotovo so najbolj zanimivi in izvirni otroški izdelki, katerih je vsako leto več. Otrokom so prav gotovo v veliko pomoč in vzpodbudo tudi starši in ostali odrasli. Otroška ustvarjalnost je pritegnila največ pogledov obiskovalcev, saj je bil vsak pirh nekaj posebnega (gosenica, figurice iz papirja, porisani z voskom, posuti s semeni, moko, ...). Na ogled je bil tudi doslej največji razstavljen pirh-poslikano nojevo jajce. Zanimiva razstava, o kateri pričča tudi veliko obiskovalcev, ki so po odprtju na veliko noč po maši, kot vedno čakali v vrsti, da bi si z radovednostjo ogledali sedaj že tradicionalno razstavo pirhov.

MEŠANI PEVSKI ZBOR ZAVRATEC

Jasmina Kogovšek

Po novem letu je prišel čas, da si zastavimo nove cilje in se pripravimo za nove nastope.

12. februarja smo se ponovno predstavili na Reviji pevskih zborov v Idriji. Po nastopu smo se vsi nastopajoči zbrali v Modri dvorani ob prigrizku in klepetu s sedaj že poznanimi obrazi, saj se srečujemo vsako leto.

Počasi se je približal velikonočni čas, ko v cerkvi prepevamo najlepše pesmi. Seveda je bila potrebna priprava, kar pomeni precej pevskih vaj. Mislimo, da smo dosegli cilje in še enkrat polepšali praznične maše.

10. aprila smo se odpeljali v Drežnico, kjer smo se letos udeležili pevske revije Primorska poje. Predstavili smo se s pesmimi Josipa Klemenčiča *V lepoti čisti slavljenja*, *V tihotnem senčnem logu*, pri kateri je zapela solo Renata Kogovšek, *Zemski vrtovi* s solistom Pavlom Dolencem in pesem *Kar ima nebeško sonce*. Po nastopu smo se odpeljali do osnovne šole v bližnjem kraju in bili tam v dobri družbi ostalih nastopajočih deležni okusne pogostitve. Pot na avtobusni vožnji domov smo si krajšali s petjem in tako poskrbeli, da se v poznih urah ni nikomur začelo spati.

5. junija pa smo se udeležili še revije cerkvenih pevskih zborov v Šebreljah, kjer smo se predstavili z dvema lepima pesmima.

Na poti domov.

V Drežnici.

Naše petje vas bo tudi v nadalje spremljalo pri nedeljskih mašah, lepo vas vabimo pa tudi na naše nastope izven Zavratca.

Na koru v Drežnici. Fotografije: Robert Rijavec

ZORAN MUŠIČ

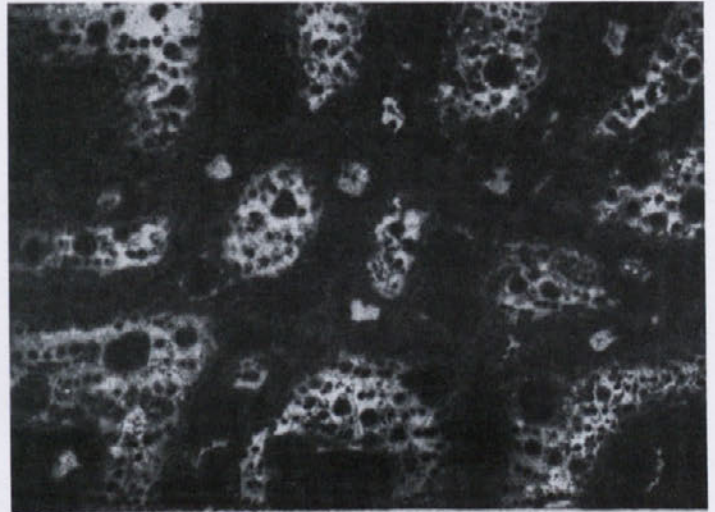
Andrej Mivšek

To pomlad, v sredo 25. maja, se je v Benetkah v 96. letu starosti od nas poslovil eden največjih slovenskih likovnih umetnikov Zoran Mušič. O njegovi smrti so poročali številni mediji tudi v tujini, saj so ga kot ustvarjalca cenili povsod po svetu. Pomembni likovni centri in kritiki so ga spoštljivo uvrstili ob bok največjim likovnim umetnikom našega časa.

Zoran Mušič se je rodil leta 1909 v Bukovici pri Gorici. Likovno se je izobrazil na akademiji v Zagrebu, kjer je leta 1934 diplomiral iz slikarstva. Nato je za nekaj časa odšel na študijsko potovanje v Španijo. Leta 1936, po izbruhu španske državljanske vojne, se je umaknil v Dalmacijo, po italijanski zasedbi leta 1941 pa se je vrnil v Gorico. Leta 1944 je bil interniran v koncentracijsko taborišče Dachau. Preživel je in se ob koncu druge svetovne vojne vrnil v Gorico, a je v teh neprijaznih razmerah kmalu odšel v Benetke. Še temeljiteje se je posvetil umetnosti in ustvarjanju in bil kmalu deležen pomembnih nagrad in priznanj po vsem svetu. Leta 1952 je prvič razstavljaval v Parizu in od tedaj je živel in deloval med Benetkami in Parizom. Ob njegovi 95. letnici so ga počastili z obsežnimi razstavami po svetu – v Benetkah, Parizu, Rimu, Milanu, Frankfurtu in drugod.

Mušič je kot umetnik vseskozi budno sledil razvoju in novostim v umetnosti, a je pri tem ostal zvest svojemu notranjemu svetu. Posvečal se je različnim tehnikam v grafiki in slikarstvu, v katerih je v ustvarjalnem procesu emocionalne navdihe in podoživetja narave znal likovno poglobljeno in tehnično dovršeno izraziti v likovnih delih. Svojo senzibilnost, poetičnost izražanja je ohranil tudi v tehnično zahtevnih in natančnih postopkih. Njegov motivni svet sta najbolj zaznamovala navezanost na domači Kras in Dalmacijo ter izkušnja grozot taborišča Dachau.

Pokrajina v njegovih delih nastopa z motivi odstrte zemlje ali peščenih njiv v zadržanih toplih barvah, kjer se kot raztreseno kamenje pojavljajo svetle oblike, ali pa kot prašne razpoke in luknje vijugajo mehki, skoraj črni pasovi po slikovnem polju. Tu nas lahko preseneti prefinjen odtенок zelene kot redka krošnja grma (cikel grafik »Dalmatinska zemlja«). Domača pokrajina Krasa in Dalmacije ga neprestano spremlja in navdihuje, tudi ko ustvarja v Parizu ali potuje po evropskih mestih. V te motive je vključeval tudi človeka ter predmete in živali, ki ga obkrožajo v življenju. Iz njih veje umetnikovo radovedno občudovanje in spoštovanje bližnje narave, iskanje barvnih in materialnih značilnosti, ki jih prevede v osebni likovni jezik. Posveča se preprostim motivom, tihim in neopaznim, a vedno na dosegu rok in oči, ki jih v naglici in skrbeh življenja pogosto prezrejo. Pravzaprav se najmanj zavedamo ravno tistih stvari, ki jih gledamo ali o njih govorimo vsak dan. Tako Mušič upodablja ribiške mreže, čolne, košare za rake, vpreženo živino, konje, ljudi na tržnici ali pa le zemljo kot tako in nam jih predstavi v čudovitih preprostih oblikah in barvah.

Dalmatinska zemlja, jedkanica, 1959

iz cikla Nismo poslednji, jedkanica, 1970

Konji, 1953

Avtoportret, olje na platnu, 1990

Poleg krajine se je Mušič posvečal tudi portretom in najpomembnejši so njegovi cikli risb, grafik ali slik s tematiko izkušenj, ki so ga zaznamovale v Dachauu. Tam je na skrivaj risal zapornike in tako s tistimi ohranjenimi deli ob koncu vojne ustvaril pomemben likovni in zgodovinski dokument. Najbolj pretresljive izpovedi psihičnih in fizičnih stanj taboriščnikov so nastale v ciklu »Nismo poslednji« po letu 1970, ko so te vsebine v njem dozorele in se prelile v močne, pretresljive podobe. Srečamo se s kupi ležečih trupel, v katerih gmoti tu in tam prepoznamo koščene ude ali lobanjaste glave, in s posameznimi potreti obupancev udrtih oči in zevajočih ust. V njih ni kakih patetičnih pretiravanj, ponavljanj ali teatralnosti, ampak zavidljivo iskrena izpoved človeškega trpljenja in smrti.

Do konca avgusta je v novi galeriji v prostorih taborišča Dachau na ogled 25 Mušičevih del. Razstava nosi naslov »Mušič in Dachau« in je vsebinsko vezana na holokavst in druge grozote ideologije nacizma, zajema pa tako Mušičeve pretresljive risbe sozapornikov in mrličev, ki so nastale takrat v samem taborišču, kot tudi poznejše motive v grafiki in olju na platnu. Pri nas je stalna zbirka njegovih grafik urejena na gradu Dobrovo v Brdih. V začetku julija pa v Cankarjevem domu v Ljubljani napovedujejo bogato razstavo Mušičevih risb, akvarelov in grafik, ki jih bodo preselili iz Gorice, kjer so trenutno na ogled. Vsekakor razstava, vredna pozornega ogleda.

viri:

http://www.delo.si/index.php?sv_path=41.104.64970 (7.6.2005)

<http://www.museejenisch.ch/expositions/music/> (7.6.2005)

http://www.michelfillion.com/oeuvres_eng.php?artiste=MUSIC (7.6.2005)

LETNI KONCERT VOKALNE SKUPINE ROŽMARIN

Darja Kržišnik

Snežni metež je skupino mladih zmotil pri iskanju noveletne smrečice. Zavetišče pred mrzlo nočjo so našli v zapuščeni koči, a pred njimi je bil božični večer. Daleč stran od doma, v prostranosti narave. Kako praznovati?

Mesec ali dva pred tem smo se članice vokalne skupine Rožmarin skupaj z zborovodjem Markom in glasbenicami Špelo, Marušo ter Ano Pišljar pomenkemale o bližajočih se praznikih. Padla je ideja, da bi jih letos, za spremembo, preživeli kar skupaj.

Tako smo se odpravili po noveletno smrečico, da bi jo skupaj okrasili in ob njej zapeli kakšno pesem. Bili smo polni prazničnega duha, zato se nihče ni obremenjeval z nečim tako nepomembnim kot je vreme. Zašli smo že globoko v gozd, ko se je nad nami stemnilo in je zapihal močan veter. V trenutku nas je zmrazilo, izgubili smo sled in zagrnil nas je val snežnega meteža.

Na veliko srečo in olajšanje vseh nas smo pred sabo zagledali staro, majhno kočo. Bilo je očitno, da je zapuščena, zato smo se naselili kar vanjo, saj druge izbire niti nismo imeli. Razmere res niso bile idealne, toda vseeno smo se odločili, da se bomo čim bolj potrudili praznovati božični večer.

Kaj smo počeli? Vsi se verjetno strinjamo, da ni lepše preživetega božiča kot je ob jaslicah in petju. V starem kotu kočice sem našla skrinjo z lesenimi jaslicami, torej smo se lotili postavljanja. Zraven pa smo peli in peli ... Vas zanima kaj? Vse od zahtevnih Troštovih skladb, do nežnih romanc, ljudskih in božičnih pesmi. Torej sadove našega dolgotrajnega dela. Večer pa nam je z igranjem polepšal še Tomaž Mivšek, ki se je, kakor mimogrede, z violino izgubil v prostranem gozdu. Ob vseh teh naključjih smo ugotovili še, da smo v resnici zašli v gasilski dom na Medvedjem Brdu, da stojimo na odru in da nam polna dvorana poslušalcev navdušeno ploska...

Za pevca ni lepšega kot to, da lahko dolgo vloženi trud, veselje do petja in povezanost v skupini pokaže pred poslušalci in da ga le-ti navdušeno sprejmejo. Zato hvala vsem, ki ste delili ta večer z nami, vsem drugim pa – se vidimo naslednje leto!

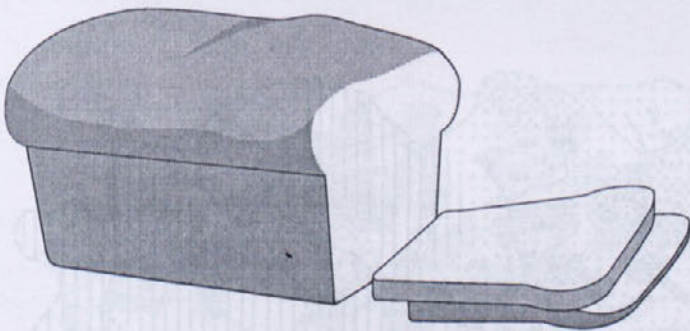
Foto: Darja Panič

KRUH NEKOČ IN DANES

Olga Vehar

Kruh. Kako lepa beseda, a žal dostikrat tako osramočena in ponižana. Bili so časi, takoj po drugi vojni in še nekaj časa potem, ko ni bilo kruha. Še dobro se spominjam teh časov. Na mizi je bila čisto navadna domača hrana. Zelje, krompir, ješprenj. Fižol. Če kdo ni maral teh jedi jesti, je pa lačen ostal, ni bilo izbire.

Potem se je počasi začelo, da se je kje dobilo kakšen kilogram moke in speklo nekaj kruha. Gospodinje so doma prihranile nekaj jajc, pa kakšen kilogram putra so doma naredile in to so nosile v Ljubljano in tam so zamenjali za moko. To je bilo zelo naporno in težko, saj takrat ni bilo tako prevoznega sredstva kakor je to danes. Še zdaj se spominjam, kako je mama hodila že navsezgodaj od doma in se pozno zvečer vračala domov, utrujena, z »rudzokom« na hrbtu in v njem vreča moke. Včasih je šel kateri od starejših bratov z njo, da ji je pomagal nositi, saj je bilo treba veliko pešačiti. Nato je spekla kruh in mi otroci smo željno čakali, kdaj bo pečen, da ga bomo lahko jedli. Takrat nismo smeli sami rezati kruha, ker bi večji vse pobrali, ta mali bi lačni ostali, ker ni bilo kruha na pretek. To je bil zelo trdo prislužen kruh. Vedno se je vse pojedlo, vsaka skorjica je bila dobrodošla.

Na kmetih se je malo boljše godilo. Imeli so svojo zemljo in so posejali pšenico. Ko je bila pšenica zrela, so poželi in nato omlatili. To se je opravljalo vse ročno. Dostikrat so želi to žito, posejali so tudi druga žita, oves, ječmen, proso, cele dneve v vročini in s sklonjenimi hrbti, zvečer kmalu ne bi mogli pokonci stati. Nekaj časa so tudi mlatilnice »gonili na ročni pogon«. Omlateno žito so nato odpeljali v mlin. Mlinov je bilo bolj malo, zato so morali voziti več kilometrov daleč. Več gospodarjev se je zbralo, tako da ni vsak zase vozil, in so naložili vsi poln voz vreč in v voz zapregli par volov in hajdi v mlin. To je bila zelo dolgočasna pot s temi volmi, ceste so bile vse makadamske, vozovi z lesenimi kolesi in ta so bila okovana z železnimi obroči, to je ropotalo, kot bi peljali tanke po cesti. Če ni bilo v mlinu preveč dela, je lahko »furman« počakal, da mu je mlinar zmltel takoj, če pa ni mlinar imel časa, se je moral vrniti domov, pa čez nekaj dni spet opraviti to pot, da je pripeljal moko domov.

Tako so imeli kruha kar za vsak dan. Kajžarji so pa še kako občutili pomanjkanje kruha. Zato so morali hoditi v dnino k večjim kmetom, da so za opravljeno delo dobili kakšen kos kruha. Velikokrat so kmetje zase spekli boljši kruh kot za dninarje, za hlapce in dekle pa še slabšega. To je bilo izkoriščanje ubogih ljudi. Morali so potrpeti, ker niso imeli izbire.

Danes je vse drugače, kruha je na pretek, do njega se z lahkoto pride. Saj danes skoraj ni več ročnega dela od zrna do pečenega hlebca kruha. Pa vseeno skoraj ni tistega spoštovanja do kruha, kot je bilo to včasih. Ampak ta kruh, na žalost, ni pravilno razdeljen, še danes veliko ljudi trpi pomanjkanje in mnogo ljudi umre od lakote. Če bi ves kruh, ki je danes odvržen v smeti in v raznih objektih v pomije, dobili lačni ljudje, bi bilo kar precej uboštva odpravljenega.

Imejmo lep odnos do kruha in s spoštovanjem ravnajmo z njim, saj nihče ne ve, kaj se vse še lahko zgodi. Svet se vrti in obrača, zato nič ne vemo, kaj nas čaka. Upajmo na dobro, potem bo svet zadovoljen, pustimo se presenetiti in upajmo, da bodo božji mlinci nad nami mesili dober kruh, saj zelo znan pregovor pravi: »Človek obrača, Bog obrne!«

Veselo in korajžno naprej novemu življenju naproti.

SLOVARČEK ZAVRAŠKIH BESED

Zbrala: Alenka Gantar

štejnge - stopnice
 šefle - zajemalka
 taler - krožnik
 flaša - steklenica
 šalca - skodelica
 župa - juha
 šnopc - žganje
 povštr - blazina
 kapne - prevleka za odeje
 kovtr - prešita odeja
 móntl - plašč
 vinkl - pravi kot, živi rob
 ógu - vogal
 kosm - omara
 špajz - shramba
 kamra - soba
 ispa - podstrešje
 cimpr - ostrešje
 ještrng - tlak, narejen iz peska in apna

KOLONIZACIJA POLJANSKE DOLINE

Tomaž Mivšek

Članek sem povzel po razpravi dr. Pavla Blaznika o Kolonizaciji Poljanske doline v Žirovskem občasniku 14 iz leta 1988. Povzel sem dele besedila, ki so bližje Zavrattcu.

V pisnih virih je Poljanska dolina prvič omenjena leta 973, ko je kralj Oton II podaril freisinškemu škofu Abrahamu obsežno ozemlje okrog Škofje Loke. S tem letom se je tudi pričela prva faza kolonizacije Poljanske doline. Vendar prostor Poljanske doline ni bil povsem prazen. Naselja Volaka, Gradišče, Poljane, Lučne in Stara vas so verjetno starejšega nastanka. Zanimivo je, da se že 1291 imenuje vas pri Žireh Stara vas. Zraven pa vse do 18. st. ne omenjajo urbarji nobene Nove vasi. Kar kaže na to, da gre verjetno za vas predсловenskega izvora. Slovenci so Poljansko dolino poselili pred 973, kar kaže ime Cotabla – današnja Volaščica, ki pomeni praslovansko oznako za vodo, ki teče skozi zagato, tesen prostor. Prostor je bil redko poseljen. Tako je bilo leta 1160 v Poljanski in Selški dolini komaj 153 tako imenovanih slovanskih in 16 koroških hub. Da pa je zemljiški gospod imel koristi od posesti, ga je moral naseliti. To kažeta že naslednja urbarja iz 1291 in 1318 s porastom novih naselij s pripadajočimi hubami.

Z naslednjem urbarjem iz leta 1500 ni opaziti večjih sprememb po omenjenih županijah, nobenega prirastka prebivalcev oz. hub.

Zato pa je presenetljiv pojav nove hlevnovrške županije s 36 podložniki, ki so tedaj uživali 30 3/4 hub v naselbinah:

Dolech 10 – Dole in Potok. Iz katastrske mape iz 1825 je razvidno, da je ozemlje obeh imen v celoti pripadalo urbarialnemu Dolech.

Czabratza 5 – Zavratac

Isgori 5 – Izgorje

Goreniissgori 2 – Opale. Beseda Opale izhaja iz istega korena kot Izgorje (-sgori)

Radischeui 4 – Račeva

Stanomerichribu 2 – Vrh; po 1636 Vrh Svetih Treh Kraljev

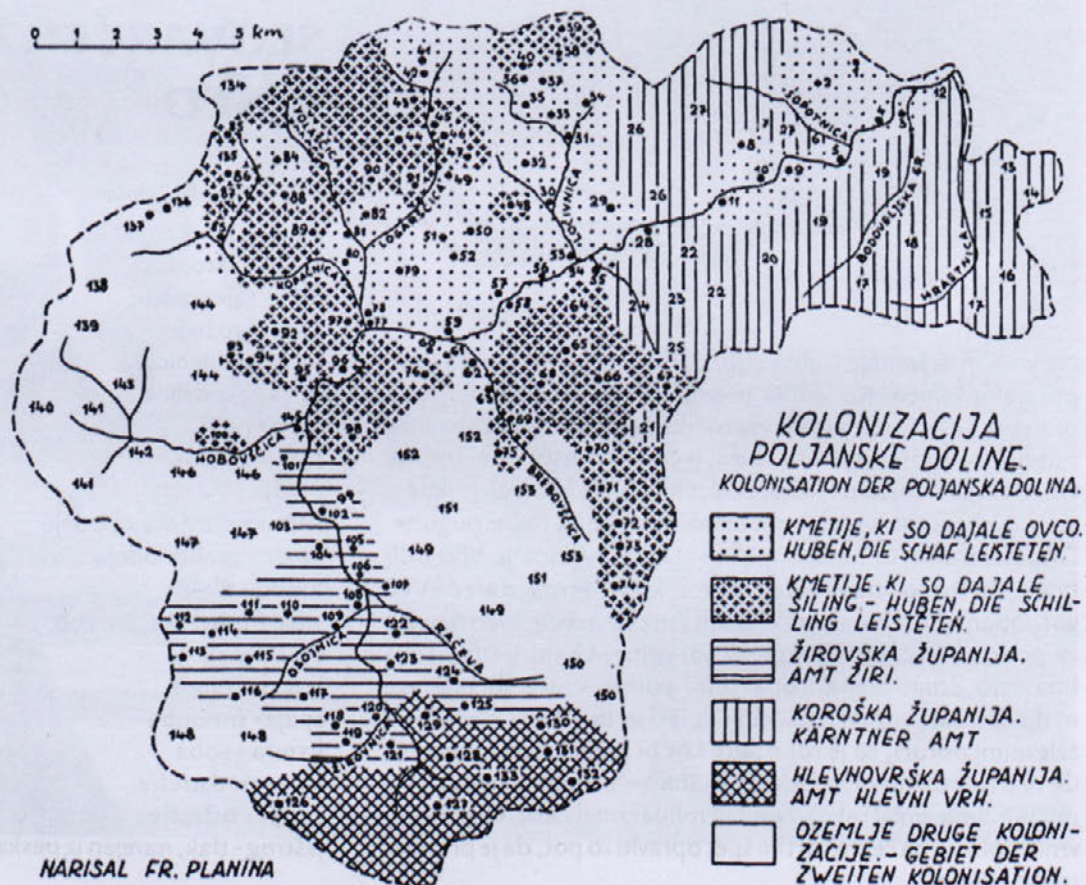
Klenovrch 4 – Hlevni vrh

Chlebischi 4 – Hleviše

Kot je razvidno, je obsegala hlevnovrška županija ozemlje južno od žirovske županije do razvodja. Tako se pojavi vprašanje, kam umestiti kolonizacijo hlevnovrške županije, v konec prve faze kolonizacije v 14. st. ali začetek druge velike kolonizacije ob koncu 15. st.? Odgovor najdemo v razmerah žirovske županije. Blizu meje obeh županij se nahajajo selišča Log, Ravne, Sovra, Pečnik, Krnice, Govejk in Srnaki, ki so bila kolonizirana konec 13. st. Zelo verjetno se je kolonizacija od tu kmalu nadaljevala vse do razvodnice, do koder je segalo ozemlje loškega gospodstva. V prid tej domnevi govorijo tudi urbarji. Na ozemljih druge kolonizacije še dolgo ni govora o hubah, temveč le o rovtih, ki so se v hube razvili kasneje. Prvič omenjena hlevnovrška županija 1493, pozna l. 1500 v urbarjih le še hube, kar dokazuje, da je bilo ozemlje kolonizirano že mnogo pred 1500. Tretji dokaz, da govorimo o zaključku prve kolonizacije, so cerkve. Na tako majhnem ozemlju osmih selišč v letu 1529 naletimo kar na 4 cerkve. V Zavrattcu cerkev sv. Ulrika, v Hlevišah cerkev sv. Katarine, Vrh svetih Treh kraljev in v Hlevnem vrhu sv. Nikolaja. Tako gosta mreža cerkva ima samo ozemlje prve kolonizacije. Najverjetnejši zaključek prve faze kolonizacije sega torej v sredino 14. stoletja.

Vir: Žirovski Občasnik, 1988

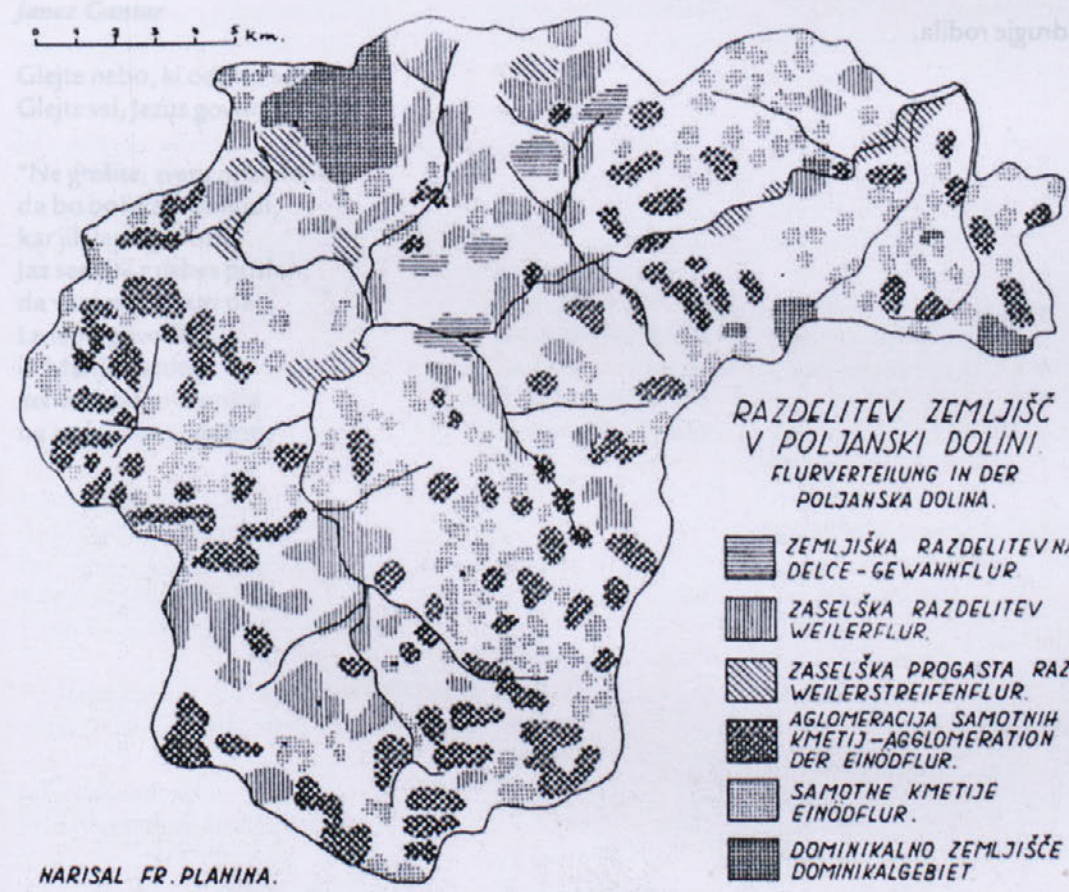
Koroško županijo nad Škofjo Loko je naselil Freisinški škof s Korošci. Okoli 1318 se je kolonizacija koroške županije končala. Od tu naprej pa kažejo podatki, da je koroški kolonist naselil tudi hlevnovrško županijo. Imeni Hlevni vrh in Hleviše

dokazujeta, da so pred kolonizacijo bili na teh območjih obsežni pašniki, kamor so gonili živino od daleč, in so živini zato postavili tam hleve. V urbarju iz 1630 je zapisano, da je moral hlevnovrški župan pobirati od kmetov določeno vsoto denarja in jo dati koroškemu županu v vrednosti 12 goldinarjev. To dajatev so imeli hlevnovrški kmetje za robotnino, vendar le za plačilo paše v gozdu. Dajatev kot krajevni imeni dajeta slutiti, da so gonili na to pašo svojo živino predvsem kmetje koroške županije, zato je koroški župan pobiral dajatev. Kasneje so se nekateri od kmetov tu naselili, dajatev pa je ostala. Prav tako so še v letu 1630 gonili v hlevnovrško županijo prašiče iz tujih gospodstev, za katero so dajali gosposki odškodnino, kakršno je bilo sicer potrebno odšteti v dominikalnih gozdovih.

Na poselitev s Korošci kažejo tudi osebna imena iz leta 1500. Npr. Marintzek pri Sv. Treh kraljih, Marintschek v Hlevnem vrhu, Ruedolf v Hlevišah in Kolker v Doleh. Ta imena izsledimo v tem času le še v koroški županiji. Podobnosti s koroško županijo so tudi v načinu dajatev, le v teh dveh županijah naletimo na 1/2 in 1/4 hube in tako imenovane sovadne (sauadt - ograjen prostor za živino). Tudi zunanji izgled posesti in razdelitev posesti je podoben v obeh županijah.

Žirovska županija je bila sredi 13. st. naseljen otok sredi gozda. Večina naselij je nastala konec 13. in začetek 14. stoletja. Log in Sovra sta bila kolonizirana malo pred 1291, Ravne, Pečnik in Krnice pa v začetku 14. st. Takoj po 1318 pa še naselji Govejk in Srnaki.

RAZDELITEV ZEMLJIŠČ V POLJANSKI DOLINI

Razdelitev na delce: Parcelacija je razdrobljena, posamezne kmetije imajo deleže enakomerno porazdeljene po vsem polju.

Zaselška razdelitev: deleži posameznih posesti so neenakomerno razmetani v nepravilnih oblikah.

Progasto zaselška razdelitev: Parcele imajo obliko prog, a še vedno neenakomerno razporejene v prostoru.

Aglomeracija samotnih kmetij: vsaka kmetija je enota zase, med seboj so povezane.

Samotne kmetije: kmetije so med seboj ločene.

Vir: Žirovski Občasnik, 1988

Tako je očitno, da je zadnja faza prve kolonizacije potekala izključno v obliki samotnih kmetij in njih aglomeracijah.

V večini primerov je bil kolonist slovenske narodnosti. Pomembno je upoštevati, da je kronist, ki je pisal kronike in urbarje, bil Nemec in je slovenska imena ponemčeval. V hlevnovrški županiji je izslediti le 4 prava nemška lastna imena, ki jih ni izslediti nikjer drugje v Poljanski dolini. Flekh v Hlevnem vrhu in Hlevišah, Zankher v Hlevnem vrhu in Zuepoldt v Doleh. Ta imena se po letu 1500 popolnoma izgubijo iz vseh evidenc. Najboljši pokazatelj prisotnosti nemškega prebivalstva so

ledinska imena, ki so v hlevnovrški županiji vsa slovenska, le v koroški županiji je najti nekaj ledinskih imen nemškega izvora.

Tudi pri dajatvah zemljiškemu gospodu so bile med županijami pomembne razlike. V boljšem položaju glede dajatev sta bili hlevnovrška in koroška županija.

V drugi fazi kolonizacije, kjer so naselili še prazen prostor, je v hlevnovrški županiji nastalo leta 1588 novo naselje Lavrovec.

Literatura: Žirovski Občasnik, 1988: Kolonizacija Poljanske doline. Pavle Blaznik. Revija za vsa vprašanja na Žirovskem, letnik IX, št. 14., 62. str.

HARISAL FR. PLANINA.

MOJE MISLI

Veronika Hatlak Rupnik

Moje misli, pri meni Vam je lepo.
(Lahko potujete povsod, kamor Vam je drago ali pa hudo):
Imate vse, vse na dlani,
le jezik Vas včasih potlači
ali pa Vam ugled poudari.

Moje misli; Ve potujete povsod,
kjer biva moj ali tuj rod.

Misli! Mnogokrat ste bile obdane s strahom.
Vaše stalno vztrajno hrepenenje me je obdarilo,
tudi s stvarnim uspehom in napredkom pohvalilo.

Moje misli! Vse, kar imam. Ste mi najdražje,
ker me spodbudite, opozorite, utolažite,
mi oči odpirate, ušesa zamašite,
po potrebi glasno spregovorite.

Veste misli. Mnogo prakse ste morale imeti,
da ste mi dale marsikaj doumeti.

Moje misli. Popeljale ste me v vesoljne širine
in skrivnostne duhovne globine.

Spoštovane misli, ko Vas bom zgubila,
se bom v nič spremenila,
iz tega nič se mogoče na novo kje drugje rodila.

ZAVRATEC

Mateja Lazar

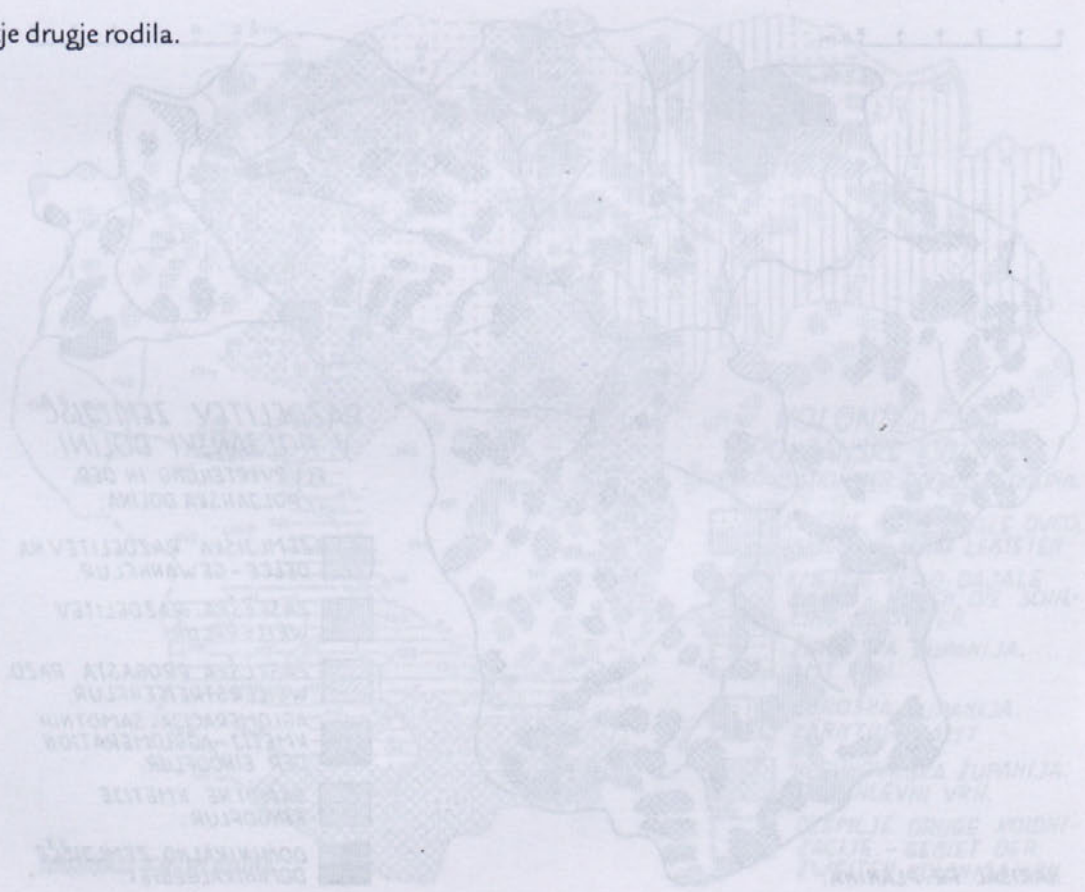
Hiše med polji in travniki stojijo,
tud' rož'ce okrog cvetijo,
vsaka po svoje je lepa,
kot lepa so mlada dekleta.

Ker nesreča nikoli ne počiva,
sveti Urh na hribčku biva,
njegov poslušaj vedri glas,
kako varuje celo vas.

Vsak kdaj rabil bi pomoč,
soseda brž pokliče na pomoč,
saj sosed vedno prvi je,
ki stiske reši te.

Gasilski dom že vrsto let
vabi nas v družbo spet,
sveti Florijan tam domuje,
rdeč'ga petelina nas varuje.

Vas to naša je prelepa,
polna otroškega je smeha,
to res velik je dokaz,
da še dolgo bo živela vas.

PESEM POSVEČENA REVEŽEM

Janez Gantar

Bolj je svet preklet,
več lačnih je ljudi.

Če srečaš lačnega,
ponudi mu kruha, ne pa orožja.

Eni kruha lačni so,
a drugi ga mečejo v kanta.

Rad bi, da v svetu
vsem bi bilo lepo,
a dokler bodo vojne
in teroristični napadi,
ne bo tako.

NE SREČNA LJUBEZEN JEZUS IN MARIJA

Janez Gantar

Glejte nebo, ki odprlo se bo.
Glejte vsi, Jezus govori:

“Ne grešite, svetu prizanežite,
da bo bolje za vse ljudi,
kar jih lepo govori.
Jaz sem bil z nebes poslan,
da vam polepšam dan.
Le lepo govorite
in Marijo častite,
ker vam bo ona prišla
na zadnjo uro naproti.”

Julija je v letih moških,
da bi se Prefereva znebila,
ker bi rada v bogastvem bila.
A že se je začelo muditi,
Preferma ni od nje lepote odvrnila.

Prefereva pa je zaradi nje celo močjo premo nagajal,
učitali si jo je v nesilni jezici.

Julija nikoli ni dobila,
zato je celo življenje nesrečen bil.

LAČEN OTROK

Olga Vehar

Kličem od daleč
ne zameri mi
majhen otrok sem
in glad me mori.

Doma sem v Indiji,
v Pakistanu živim
trpim v Vietnamu
lakote povsod se bojim.

Umiram po širnem
svetu vsem.
Nič se ne bojte
ni to vest, ki vas tišči
le jaz sem, majhen otrok,
ki glad ga mori.

Prosim za skorjico kruha
na ulicah širnih vseh,
ubijajo me v Ameriki,
ker sem črne polti,
premajhen in lačen
lačen vse dni.

Assisijska Gantar, 2. verzij

Povodni mož,
zavihlo
V noč se beži

Ke na glas prišči,
zavilo se zavil,
špovoz se špovil

Urfa tudi prijazni je bilaj,
zavilo se zavil,
špovoz se špovil

Kar se je radčilo, je nesilna pritišla
in močno je zakumelo.
Ter je okazumelo.

Ko v reko sta skočila,
si glavo sta si amočila,
povodni mož je bilaj

Julija je v letih moških,
da bi se Prefereva znebila,
ker bi rada v bogastvem bila.

NAŠA SAMOSTOJNOST

Jelka Žejn

Kje je naša samostojnost,
kje tovarne naše so?
Kje so tiste ustanove,
katere mi zgradili smo.

Ljudje so prišli iz tujine,
vzeli vse, kar naše je.
Vzeli naše so svojine,
zdaj vse v tuje roke gre.

Smo zgradili trgovine,
tuja imena so na njih.
Želeli iti smo v Evropo,
a zdaj je že na naših tleh.

Pletejo nam drugi štrene,
mi pa hlapci tujcem smo.
Učimo tuje se jezike,
na svojega pozabljamo!

Zdaj konjskih vpreg ni več na cesti
in tudi prah se ne kadi.
Odrinjeni so s ceste pešci,
prevaža avto zdaj ljudi.

Na polju zdaj žanjic ne vidiš,
ni vriskov koscev slišati,
ki v ranih jutrih so kosili,
le traktor zdaj povsod brni.

Je tovarna KLI v bližini,
pospešila nam je razvoj
in hlapci, dekle, kmetje z njimi
so našli delo za obstoj.

Mi Slovenci smo pač taki.
Bili bi radi vsem enaki,
da le v žepu je denar,
za naš jezik nam ni mar.

Tudi ljubezen taka več ni
kot bila je nekdanje dni.
Se danes ženi – jutri loči,
le nesrečni so otroci.

Imamo že srebro v laseh
in krhki tudi smo v kosteh.
Za mladino nas skrbi
zaradi nezaposlenosti.

SOLZE

Petra Malavašič

So ljudje, ki me sovražijo,
ki nikoli ne opazijo,
da zelo trpim
in si močno želim,
da se življenje spremeni,
da se v boljši luči ponovi.

Odnosite moja oblačila,
nič vam ne bom skrila,
lahko mi vzamete vse,
a nekaj vendarle je,
kar mi ne morete izbrisati,
kar se ne da opisati.

To so moje solze slane,
ki kapljajo na boleče rane,
ki zalijejo vsa morja
in zasejejo vsa polja.

Vse, kar potrebujem v življenju,
da ne bi živela v trpljenju,
je tvoja topla dlan,
ki pomaga mi oditi stran,
od tega krutega sveta
poleteti do neba,
v miru dolgo spati,
tam, visoko med oblaki.

Upam, da nekoč se to zgodi
in za vedno moj prijatelj si.

Še dolga pot je do tam,
solze so vse, kar imam,
njim lahko vse povem
in le še jokati smem,
z upanjem na boljši čas,
da spremenim svoj obraz,
pogledam resnici v oči,
četudi zelo močno boli.

POEZIJA PO PREŠERNOVO

JULIJA

Niko Gantar, 4. razred

Draga Julija,
daj, vrni k meni se.
Ljubezen moja,
zakaj ne ljubiš me,
zakaj odšla si z drugim?
Veš, da ljubim te,
zakaj zavračaš me?
Srce mi krvavi, ker pri tebi doma v košu mojih pesmi mrgoli.
Prijatelj se je utopil,
ti pa samega me pustiš.
Starši ti pustili niso, da z menoj se poročiš,
kaj šele, da z mano zbežiš.
Ta občutek je pekoč in upam, da se vrneš, da lahko bom pisal
kot nekoč.

NESREČNA LJUBEZEN

Žan Menegatti, 4. razred

Največji naš pesnik Prešeren je bil,
celo življenje je v pesmicah ždel,
in še rajši je lepo Julijo imel.
Vanjo se pri cerkvi je zaljubil,
najraje bi ji v naročje skočil in poljubil.

A ona se zanj ni zmenila,
se obrnila
in v cerkev pobegnila.

Prešeren pa se ni vdal,
zunaj pred cerkvijo je ostal,
brž je pesem pisat začel,
lepo Julijo je zasnut hotel.

Julija je v cerkvi molila,
da bi se Prešerna znebila,
ker bi rada z bogatašem bila.
A če se je še tako trudila,
Prešerna ni od nje lepote odvrnila.

Prešeren pa je zaradi nje celo morje pesmi napisal,
včasih si jo je v mislih narisal.

Julije nikoli ni dobil,
zato je celo življenje nesrečen bil.

PREŠEREN PIŠE PISMO JULIJI

Boštjan Kogovšek, 4. razred

O, draga moja Julija,
že dolgo je,
ko zadnjič sem te videl.
Veliko pesmi sem napisal
zate, draga Julija.
Vse moje pesmi zavračaš,
zame sploh ne meniš se.
Srce moje je obupano,
tvoje pa vztrajno.
O, draga moja Julija,
pridi k meni.
Ko videl te bom jaz, Prešeren,
srce bo moje omehčalo se.
Ljubim te,
pridi k meni.

POVODNI MOŽ

Anamarija Gantar, 2. razred

Povodni mož,
v vodi živiš.
V noči pa bediš.

Ko na ples prihitiš,
z zalo Uršo se zavrtiš.
In v tla se zapodiš.

Urša tudi prijazna je bila,
včasih moške je zaklepala.
Pozimi je stare ženske kepala.

Povodni mož je ponorel,
ker zalo Urško je vzel.

Ker se je razjezil, je nevihta prihitela
in močno je zašumelo.
Ter je okamenelo.

Ko v reko sta skočila,
si glavo sta si zmočila,
povodni mož jo je odpeljal v svoj grad.

POVODNI MOŽ

Blaž Menegatti, 2. razred

Povodni mož,
v vodi živiš,
ponoči pa pod skalo zaspiš.

Lepše od Urške ni bilo
ponavadi poredna je bila
ponavadi moške zaperala,
denar pa tudi zapravljala.

Ko od Urške je prišel,
se v ples je podal,
sredi plesa je zaspal,
Urška pa se je napanila.

Ko zbudil se je,
so oblaki prihiteli
in so takoj zašumeli,
Urška se je ustrašila.

Urško je prijel
in v vodo je ušel,
Urška malo vode je popila
in nato utonila.

PRIMIČEVI JULIJI

France: Oj Julija ljubim te!
Srce moje po tebi hrepeni,

ali me bi vzela za moža?

Julija: Ne, ne bi te vzela, ker si odvetnik.

France: Joj! Joj! Kaj bo z mano odvetnik ubogi?

Še zmeraj te bom ljubil in pisal pesmi hkrati pa
bom bil odvetnik.

Julija: Na vsak način te bom odvrnila.

France: Joj! Joj!

Gasper Rejc

LUNA

Žan Menegatti, 4. razred

Tale ne sliki je nejevoljna,
ker že celo zimo ni bila bolna.
Celo zimo je jedla sladoled,
ker je za vsako ceno hotela zbolet.

Vso zimo hodila je bosa,
da se ji je na noge začela nabirati rosa.
Vse šale in kape je doma pustila,
ko je na smučanje krenila.

Na koncu se je odločila,
da se bo na zemljo prevrnila.
In ko se bo to zgodilo,
pazite, da vas ne bo nosilo!!!

RAČUNALNIKI

Niko Gantar, 4. razred

Včasih kričali so s hriba na hrib,
danes se slišimo le še na klik.

Me kliče in išče mama ves dan,
sedim za računalnikom in igrice igram.

Se čudi mi mama, kaj gumbi so to,
kako zdaj kar od doma vse kupiš lahko.

MAMI

Matej Kogovšek, 4. razred

Mami je pridna,
včasih pa sitna.
Rad ji pomagam,
travo v karjolo nalagam.

Zelo veliko naredi,
kdaj pa me delat podi.
Imam jo zelo rad,
zdaj pa grem spat.

NEKAJ ZGODB O ČAROVNICI VILMI

ZLOBNA ČAROVNICA

Anamarija Gantar, 2. razred

Nekoč je živela zlobna čarovnica. Imela je tri navihane mačke. Tiste mačke so bile začarane.

Čarovnica je bila tako zlobna, da je vsak dan ukradla veliko reči. Nekega dne je čarovnica začarala mačke v zelo pridne deklice. Deklice so storile, kar je čarovnica rekla. Nekega dne pa je čarovnica rekla: Pojdite v grad in mi pripeljite princa! Deklice si niso upale v grad. Čarovnica je tako ponorela, ker jo deklice niso ubogale. Deklice so se premislile in šle v grad. Ko so prispele v grad, so se lepo priklonile princu. Odpeljale so ga k čarovnici. Čarovnica ni mogla verjeti, da jim je uspelo.

Naslednji dan sta se čarovnica in princ poročila in živela sta srečno do konca svojih dni.

ČAROVNICA VILMA IN NJEN MAČEK

Damjan Kogovšek, 2. razred

Čarovnica Vilma je bila povabljen v cirkus. V cirkusu so se igrali klovni.

Ko je prišla domov, je videla pred vrati darilo. Hitro je stekla v hišo in odvila in zagledala lepega mucka. Kako pa ti je ime? Je vprašala. Videla je listek, na njem je pisalo: Temu mucku je ime Vili. Ko je čarovnica to prebrala, je od veselja kar poskočila. In rekla: Ti boš moj pomočnik. Hitro se je odpravila na delo. Začarala je Viliju hišico. Ker je bil Vili črn, ga ni videla, zato ga je pohodila. Vili je zamijavkav mjav – mjav.

Ponoči je Vili odšel v mesto. Zjutraj se je Vilma zbudila in rekla: Vili, pridi! A Vilija ni bilo od nikoder. Klicala ga je: Vili, Vili... Nenadoma pa je prišel Vili iz grmovja. In rekla: O, Vili! Vilma je bila zelo vesela. Naslednje jutro sta z Vilijem odšla v mesto in jedla sladoled. Čarovnica Vilma je rekla Viliju, da naj gre v mesto po mleko. A, saj res, saj si maček, začarala te bom v dečka in ime ti bo Aleksander. Kmalu pridi. Vili je prišel čez 10 minut.

Za večerjo sta imela polento. Zjutraj sta se zbudila in pojedla zajtrk. Po zajtrku je Vilma šla spat.

ČAROVNICA VILMA REŠI KRALJESTVO ČAROVNIC

Žan Menegatti, 4. razred

Neke nevihtne noči se je rodila čarovnica Vilma. Na krst je prišlo veliko čarovnic iz drugih dežel. Prišlo je tudi deset vampirjev. Prvi ji je dal palico za najboljše čarovnije, drugi čarovniški klobuk, tretji ji je poklonil čarovniške čevlje, četrti čarobne recepte, ostali pa so ji kupili obleko.

Nekega dne, ko je čarovnica Vilma dopolnila 10 let, so na grad vdrli črvi. Dolgi so bili meter in pol. Ugrabili so čarovniško kraljico in čarovniškega kralja. Odnegli so ju na skalno votlino na luni. Vsi so se prestrašili, ko so črvi napovedali vojno. Ko so odšli, so se prebivalci posvetovali, da bi na luno poslali čarovnico Vilmo. In res je na luno odšla Vilma. Pričarala si je vesoljsko ladjo in astronautsko obleko.

Odrinila je in kot bi trenil je bila na luni. Luna je bila prazna in nikjer ni bilo žive duše. Ko je stopila na tla, so iz zemlje prilezli petmetrski črvi. Zamahnila je s palico in pričarala tank. Komaj je preštela do tri, že so bili mrtvi vsi črvi. S tankom se je peljala naprej in prišla do gradu. Hotela ga je razstreliti. Ko je ustrelila, se je bomba odbila nazaj v tank in tank je razneslo. Čarovnica se je odločila, da bo poskusila od blizu. Šla je do gradu. V zid je naredila nekaj lukenj in vanje dala granate. Počilo je in grad je odneslo v zrak. Tam, kjer je prej stal grad, so zdaj bile ruševine. Na sredi luknje so bile stopnice, ki so vodile v klet. Ko je prišla dol, je v kotu našla svoje starše. Odšli so domov.

Ko je Vilma dopolnila 20 let, se je v zraku zaslišalo brenje letal. Kmalu je nekaj počilo. Črvi so odvrgli bombo in nato še eno in še eno. Pokalo je kot na ognjemetu. Ena bomba je priletela na grad. Razneslo je obrambni zid. Vilma je zamahnila s palico in pričarala tak ščit, ki je odbijal bombe. Zdaj so bili varni. A ne za dolgo. Kmalu so črvi vdrli v grad. Prebivalci so se prestrašeno skrivali po domovih. Črvi so začeli prestrašene prebivalce metati v koš, ki so ga nesli na veliko vesoljsko ladjo. Vilma se je razjezila in začela čarati. Pričarala je topove in pobila vse črve. Drugi dan je spet šla na luno in rešila vse ljudi, ki so bili ugrabljeni.

Čez leto dni se je poročila z lepim vampirjem. Imela sta veliko otrok, ko se jima je rodil enajsti, sta postala kralj in kraljica. Črvi pa jih niso nadlegovali, dokler ni zadnja Vilmina hčer postala kraljica. Takrat se je zgodba ponovila.

ČAROVNICA IZGUBI MOČ

Boštjan Kogovšek, 4. razred

Čarovnica Vilma ni hotela biti v svetlo rumeni hiši, ker se je vse preveč bleščalo. Nekega dne se je odločila, da bo začarala hišo v črno barvo. To pa je trajalo en dan in pet minut. Ko je to naredila, je bila že utrujena. Samo še luč je rumeno svetila. Še to je mislila začarati v črno barvo. A ni imela več čarobne moči. Zelo se je prestrašila! Iskala jo je vsepovsod. Šla je tudi k sosedi, ki je bila čarovnica, kmetica in prodajalka vse v eni osebi. Ona je v roki držala čarobno moč. Dala jo ji je nazaj. Ker čarovnice so se vsi bali. Ko je prišla nazaj, je še luč začarala v temno svetlobo. Mačka Vilija pa v rjavo barvo. Od zdaj naprej so bili vsi srečni.

ČAROVNICA VILMA IZGUBI
MAČKA

Nekega dne, ko je čarovnica Vilma preizkušala nek recept, se je v klet pritikotal, njen maček Tili. Ko ga je razgledala, se je tako ustrašila, da ga je polila z napitkom za izginjanje. Maček je takoj izginil. Najla ga ni nikoder. Maček se ji je prikazal ponoči, ko jo je hotel gmaskati po glavi. Iskala ga je tudi med drugimi kraji. Mačka je izgleda odneslo v nebesa. Hotela ga je tudi priti viti z njegovo najljubšo jedjo, ki jo pripravila takole: V lonec vrele vode dodaj mačjo kugo, kavgjo slako in preširji rep. Vse skupaj dobro premešaj, daš v pečico za 10 min. Ko vzamete iz pečice, mora počivati 3 leta. Čez 3 leta, ko je dobro ohladil, zaini smrdeti po gnilom jajcu. Maček se ni prikazal tudi čez 3 leta, ko je bila juha nared, poskusila je tudi z molitvijo in pomirjevali. Vilma si je odpočila, ko je vilija razgledala zunaj sosedovo mačko micko. Tili ji ni nikoli več vied, saj mu je vrako jutro dala uspravala.

Niko Lyantar. 4.1.

POGUMNA ALJA

Lara Menegatti, 4. razred

V daljnem mestu je živila revna družina. Imeli so hišico iz lesa. Preživljali so se tako, da so vsak dan šli na lov. V družini so živeli oče Matija, mama Marjeta, hči Jasmina, sin Peter, hči Alja ter dvojčka Mija in Tim. Mija in Tim sta še dojenčka, Alja je stara 5 let, Peter ima 9 let in Jasmina 16 let. Jasmnina že pomaga mami Marjeti in Peter že očetu Matiju.

Nekega dne je po telefonu poklicala neka gospa, rekla je: »Ali lahko vzamem vašo hčer Aljo?« »Zakaj?« je vprašala žalostno mama Marjeta. Gospa je odgovorila: »Ponudila bi ji lepo življenje. Imela bi vse, kar bi si želela! Saj hočete to svoji hčeri, a ne?« »Seveda hočem, da ima srečno življenje!« Marjeta jokajoče reče. »Kako vam je ime?« »Ime mi je Vilma in pišem se Viljak,« je ponosno odgovorila Vilma. »Pokličite me čez nekaj dni, da premislim, gospa Vilma. Nasvidenje.« »Nasvidenje!« hudo reče Vilma.

Mama Marjeta joka. Oče Matija je gledal Aljo in rekel: »Toliko let sv skrbela za Aljo, zdaj pa naj bi jo dala tisti Vilmi. Joj, skrbi me, kaj bo z Aljo! Mogoče jo hoče imeti za služkinjo, joj!«

Čez en teden je poklicala Vilma, Marjeta je s težkim srcem rekla: »Dam vam Aljo.« Vilma je drugo jutro prišla po Aljo, da bi jo odpeljala.

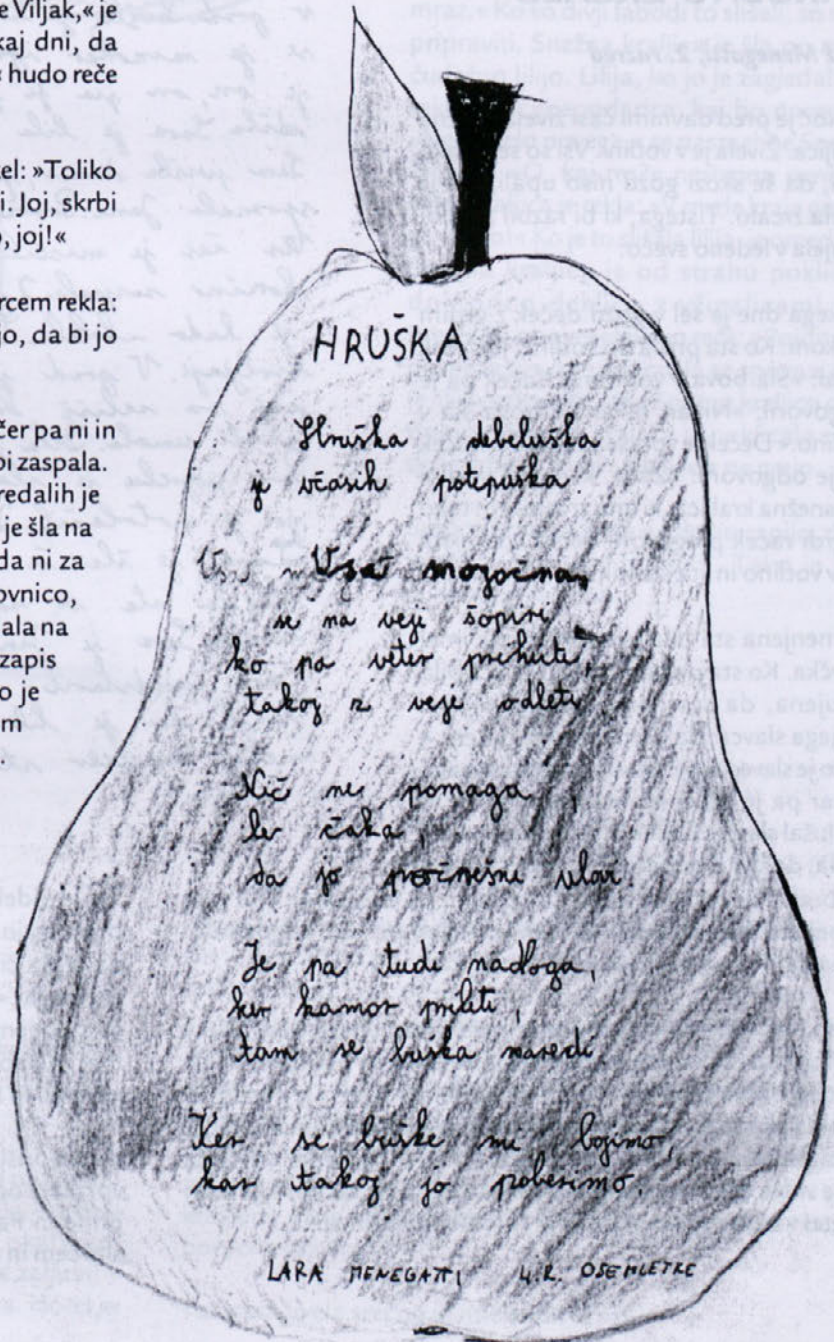
Prvi dan je bil Alji všeč, malo je pogrešala dom. Zvečer pa ni in ni zaspala. Njena radovednost je bila premočna, da bi zaspala. Najprej je pregledala vse predale v svoji omari. V predalih je bilo polno lepih reči, oblek, ki jih še ni videla. Potem je šla na hodnik. Videla je neka vrata, ki so bila tako lepa, da ni za opisati. Pokukala je skozi ključavnico. Videla je čarovnico, na njej je bil napis Vilma. Ker ni znala brati, je pogledala na roko, če se napis ujema z zgornjim. Na roki je imela zapis zato, ker ji je mama rekla, da si naj zapomni, kako je čarovnici ime. Napis na njeni roki se je ujema z napisom na čarovnici. To je pomenilo, da je Vilma čarovnica. Od strahu je stekla v sobo in iskala telefon. Telefon je našla, a se ni spomnila telefona od doma. Čarovnica Vilma je prišla v sobo. Prepričana je bila, da že spi. A se je zmotila. Alja joka in ne more nehati jokati. Čarovnica Vilma se ji približa, Alja pa se ritensko odmika. »Zakaj se me bojiš?« zvito reče Vilma. »Čarovnica si!« zavili Alja. Čarovnica sama pri sebi razočarano reče: »Pa tako sem se trudila, da bi jo ukanila.« Čarovnica Vilma je šla ven s sklonjeno glavo. Alji je odleglo, a še vedno ni mogla zaspati.

Čarovnica Vilma je rekla: »Že vem, imela jo bom za služkinjo!« Šla je v sobo napojev. Začela je kuhati zvarke. Napoj je bil kuhan. Sedla se je za računalnik in zapisala: napoj za Aljo, da bo postala služkinja in izpolnjevala moje ukaze.

Alja je skozi ključavnico kukala ... Vse je videla. Zнала je brati! A veste, kako se je naučila brati? Vila jo je naučila. Ni ji pa mogla pomagati, ker je že izpolnila tri želje.

Listek z napisom je Vilma nalepila na steklenico in rekla: »Tri kapljice v šalčko s čajkom!« V skodelico je nalila čaj in še v drugo skodelico in v prvo dala tri kapljice napoja. Šla je ven, da bi se oblekla v plašč, Alja pa se je skrivala za vrati. Pladenj s skodelicami je bil na stolu, stol pa na hodniku, zato je Alja hitro zamenjala skodelici in stekla v sobo. V sobo je čez pet minut že stopila čarovnica. Rekla je, naj spi čaj, da bo lahko spala. Ko je čaj spila še čarovnica, je Alja začela ukazovati čarovnici. Rekla je: »Pomivaj po tleh!« In res, čarovnica je začela pomivati po tleh. Alja je šla iz hiše, ko je čarovnica pomivala, da bi šla domov.

Ko je prišla domov, je bilo vse kot prej.

NOVE ZGODBE S STARIMI JUNAKI

OBLETNICE ROJSTVA HANSA
CHRISTIANA ANDERSENA SO SE
UČENCI SPOMNILI Z NJEGOVIMI
NAJLJUBŠIMI KNJIŽNIMI JUNAKI.
NASTALE SO NOVE ZGODBE S
STARIMI JUNAKI.

ČAROBNO ZRCALO

Blaž Menegatti, 2. razred

Nekoč je pred davnimi časi živel snežna kraljica. Živela je v votlini. Vsi so se je tako bali, da še skozi gozd niso upali, ker je imela zrcalo. Tistega, ki bi razbil zrcalo, bi ujela v ledeno svečo.

Nekega dne je šel v gozd deček z grdim račkom. Ko sta prišla do votline, je deček dejal: »Šla bova v votlino!« Raček pa je odgovoril: »Nikar, nikar ne bova šla v votlino.« Deček je vprašal, zakaj ne. Raček pa je odgovoril: »Zato, ker v tej votlini živi snežna kraljica, ki ima zrcalo.« In tako je grdi raček pregovoril dečka, da nista šla v votlino in sta šla mimo.

Namenjena sta bila k cesarju, ki je imel slavčka. Ko sta prišla do cesarja, sta bila utrujena, da sta rekla cesarju: »Prosi svojega slavca, da nama zapoje pesem.« Tako je slavca zapel pesem, da sta zaspala. Cesar pa je sedel na kraljevem stolu in poslušal slavca. Deček in grdi raček pa sta spala, dokler ni prišel deček s kovčkom in ju zbudil. Nekaj časa je molčal, potem pa je vprašal: »Ali vaju popeljem s kovčkom?« Deček in raček pa sta odgovorila: »Seveda! Popelji naju do snežne kraljice«

Ko so prišli do snežne kraljice, je raček rekel: »Jaz ne bom šel v votlino!« Deček s kovčkom je rekel: »Jaz grem v votlino.« »Če gre tudi deček s kovčkom v votlino, grem tudi jaz,« je dejal grdi raček. Tako so šli vsi trije v votlino. Ko so prišli do konca votline, so zagledali zrcalo. Šli so do zrcala. Ko so se pogledali v zrcalo, so se videli čisto drugačni. Ko so se videli, se je raček s kljunom zaletel v zrcalo, potem pa se je spremenil v princa.

LEPA KRALJIČNA IN LEPI PRINC

Nekoč, še kar dolgo nazaj, je živel v selu lepa kraljična, ki ji je bilo ime Sara. Bila je lepe postave in modre oči je imela. Živela je v koči s staršema, ki sta bila še kar stara. Voča je bila od naslednje hiše oddaljen skoraj 500 metrov. V tisti hiši je živel lep princ.

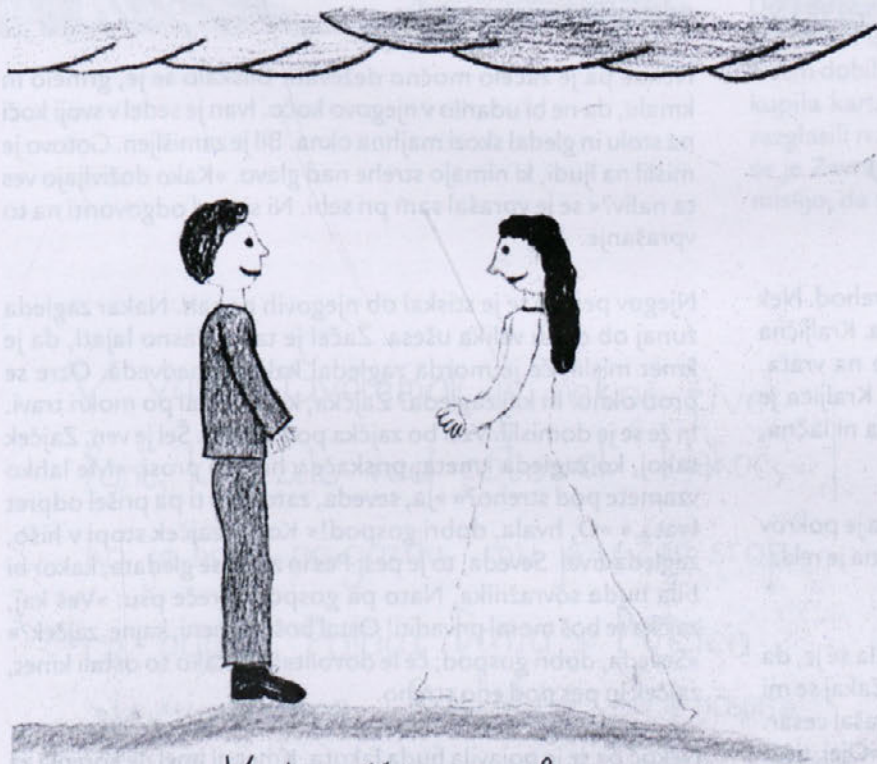
Princ in kraljična se še nista poznala. Nekega popoldneva je kraljična nabrala jagde v gozd. Prišla je do hiše, kjer je živel princ. On se je ravno kar igoal pred hišo. Sara ga vpraša, kdo je on, on pa ji je odgovoril, da je Jan. Sara je odšla. Sara je bila všeč njemu, Jan pa Sari. Ko je Sara prišla domov, je povedala mami in stiku, da je spoznala Jana. Ponovi Sara sploh ni mogla razpsti. Vsi res je mislila na Jana. Čez nekaj časa je le konico saspala. Zjutraj se je zbudila zno. Mati je hudo solila. Sara je hudo solila za njeno življaji. V gozd je šla po selišča. Sluhala je je čaj na selišča katera je nabrala. Čez par ur je vrati umola. Bila je zelo žalostna. Bil je pogreb. Po pogrebu je šla Sara k Janu v gozd. Jan jo je potolašil. Dolgo sta se pogovarjala. Sara je šla še velikokrat k Janu. Velikokrat je šla, da sta se poljubila. Vedno bolj rada sta se imela. Sara je Jana predstavila očetu, Jan je pa Saro predstavil materi. Očetu je ni mogel, ker je umol, ko je bil Jan še zelo majhen. Čez nekaj mesecev sta došla kdaj se bosta

To je videla tudi snežna kraljica in potihoma dejala: »Če me premagajo, bo raček vzel Palčico za ženo.« Ko je princ ugotovil, da je Palčica zamrznjena, je rekel: »Šel bom h kraljici in jo premagal.« In šel je k njej in vzel piščal, ki jo je dobil od očeta, in meč. Z njim sta bila tudi dečka. Tudi onadva sta vzela piščal in meč. Ko so prišli do kraljice, so zaigrali na piščali in grad se je porušil. In Palčica je padla iz ledene sveče.

Ko sta prišla princ in Palčica domov, sta se poljubila. Palčica je vprašala očeta: »Ali se lahko poročim s princem?« Tako sta se princ in Palčica poročila. Na proslavo so prišli tudi cesar s slavcem in deček s kovčkom. Palčica pa je rodila dvojčici.

poročila. Imela sta se neskončno rada. Nič jih neli moglo spraviti narazen. Na poroko sta povabila vse iz bližnjega mesta. Končno je napočil dan, ko sta se lepa kraljična Lara in lepi princ Jan poročila. Na poroki je bilo ne tisoč ljudi, na svatbi pa samo toliko. Čez par mesecev sta dobila prvega otroka.

To so bili najsočnejši trenutki njunega življenja. Imela sta se veliko otrok. In tako sta princ Jan in kraljična Lara živela do konca svojih srečnih živih dni.

Matej Kogovšek

ČUDEŽNA LILIJA

Lara Menegatti, 4. razred

Nekoč je živela lepa, najlepša lilija. Cvetela je v lepem cvetličnem lončku. Lonček je stal na lepem grajskem stebru. Ta steber je stal na gradu Snežne kraljice. Tej roži so dejali, da je čudežna, ker je zdržala zimo.

Lilija je vsako jutro zacvetela v pomladanskem soncu. Snežna kraljica pa ni marala sonca, bila je prijazna, a ni prenesla vročine. Nekega jutra je sklicala svoje divje labode. Rekla jim je: »Odpotovali bomo na kraj, kjer bo vedno mraz.« Ko so divji labodi to slišali, so se šli pripraviti. Snežna kraljica je šla po svojo čudežno lilijo. Lilija, ko jo je zagledala, je rekla: »O, gospodarica, kaj bo novega?« »Nekaj zelo novega,« se nasmehne Snežna kraljica. »O, kaj res?« nestrpna sprašuje lilija. Kraljica je rekla: »V mrzle kraje gremo za vedno!« Ko je to slišala lilija, je omedlela. Snežna kraljica je od strahu poklicala doktorico deklico z vžigalicami. Pri pregledu zmaje z glavo in reče: »Pojdite do gospe krave, ki na zdravila se spozna.« Ko je lilija ozdravela, sta s Snežno kraljico odšli domov. Snežna kraljica je poklicala svoje divje labode in jim rekla, da ne grejo.

Snežna kraljica je šla na fizioterapijo, da je lahko bila v toplih krajih. Tako je bila čudežna lilija rešena.

GRDI RAČEK SE ZALJUBI

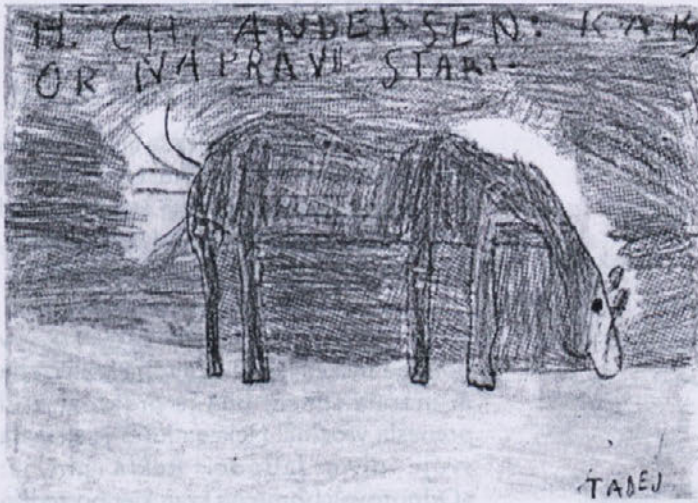
Niko Gantar, 4. razred

Grdega račka že gotovo poznate, tokrat je iskal čarobni napoj. Našel naj bi ga na gradu kraljične na zrnju graha. Ta grad pa je bil na Dunaju.

Ko je grdi raček izvedel za napoj, se je odpravil na Dunaj. A pot je bila dolga, saj je bil raček doma v Češki. Potoval je en mesec in tri dni. Ko je prišel na Dunaj, je iskal grad. Našel ga je na bližnjem hribu. V gradu se je zaljubil v kraljično na zrnju graha, zdela se mu je prelepa. Hotel jo

je vprašati, če že ima ljubljenega, vendar je ni vprašal zato, ker je ona kraljična in on raček. Na gradu je hotel priti v sobo, ki je bila zastražena s stražarji. Rekel jim je: »Jaz sem princ, odprite mi!« Stražarji so se zvižgali od smeha, grdi raček pa je hitro odprl vrata in skočil noter. Notri je bilo veliko polic, napolnjenih z raznimi napoji. Preiskal je devetnajst polic, ostala mu je le še dvajseta polica. Našel ga je zadnjega na dvajseti polici. Napoj je spil že na polici, spremenil se je v princa, ki je bil vitke postave. Ko je šel h kraljični, ga je objela in poljubila, rekla je, da se bosta poročila čez dva dni.

Tako sta živela srečno in imela pet otrok.

O KRALJIČNI IN GRDEM RAČKU

Damjan Kogovšek, 2. razred

Nekoč je živila kraljična, ki je zelo rada hodila na sprehod. Nek večer je kraljična šla v gozd. Potem pa je prišla nevihta. Kraljična je tekla skozi gozd, prišla je do grada. Potrkala je na vrata. Kralj je odprl vrata in mokra kraljična je vstopila. Kraljica je kraljično vprašala, če je lačna. Kraljična je rekla, da ni lačna, ampak zaspana. Potem je kraljična šla v posteljo.

Zjutraj, ko se je zbudila, se je znašla v kovčku. Odprla je pokrov in se znašla v deželi, kjer je živel svinjski pastir. Kraljična je rekla: »Svinjskega pastirja ne maram, ker smrdi.«

Potem je šla naprej in srečala nagega cesarja. Smejala se je, da bi skoraj od smeha padla na tla. Cesar pa je rekel: »Zakaj se mi smejiš?« »Zato, ker si nag.« »Ali sem res nag?« je vprašal cesar. Ljudje, ki so bili za cesarjem, so rekli: »Ja, res si nag!« »Ojej, tista dva prevaranta bom že dobil!«

Kraljična je šla v kovček in odletela naprej. Priletela je v neko deželo. Izstopila je in videla grdega račka. Grdi raček je jokal, ker ni imel prijatelja. Kraljična je grdega račka objela in mu obrisala solze. Raček je rekel, če lahko gre z njo. Kraljična je rekla, da lahko gre z njo. Šla sta naprej.

Prišla sta do mrzle votline, v kateri je živila snežna kraljica. Kraljična je zaklicala: »Ali je kdo doma?« Kraljica je kraljično zmrznila v led. Raček je to videl in skočil v kraljico. In jo pahnil po tleh. Kraljica je vstala in raček je vzel ledeno svečo in jo spet spotaknil, da je padla na ledeno svečo in umrla. Kraljična je odledenela in poljubila račka. Raček se je spremenil v princa. Potem sta se princ in kraljična poročila. Vsi so prišli na slavlje. Tudi nagi cesar.

KMET IN ŽIVALI

Boštjan Kogovšek, 4. razred

Nekoč, prav na hribčku, je stala lesena majhna bajtica. Čeprav je bila lesena, je bila lepo urejena. V njej pa ni živel drug kot le reven kmet. Živel je skromno življenje. Bil je dober po srcu. Zato je k njim hodilo veliko ljudi prosit streho nad glavo. Ime mu je bilo Ivan. Kmet Ivan pa ni živel sam v svoji koči. Kajti že pred leti si je kupil psa z imenom Pik. Kmet je imel psa zelo rad. In kaj šele pes kmeta. Vedno mu je sledil za petami in ga ubogal. Čudno pa je bilo, da je pes znal povedati tudi kaj besed. Kot recimo: Sem lep kuža. Moj kmet je zelo priden ... To ga je naučil njegov dobri prijatelj Ivan. Kmet mu je velikokrat od svoje malice odrezal kos mesa.

Nekoč pa je začelo močno deževati. Bliskalo se je, gremelo in kmalu, da ne bi udarilo v njegovo kočo. Ivan je sedel v svoji koči na stolu in gledal skozi majhna okna. Bil je zamišljen. Gotovo je mislil na ljudi, ki nimajo strehe nad glavo. »Kako doživljajo ves ta naliv?« se je vprašal sam pri sebi. Ni si znal odgovoriti na to vprašanje.

Njegov pes pa se je stiskal ob njegovih nogah. Nakar zagleda zunaj ob oknu velika ušesa. Začel je tako glasno lajati, da je kmet mislil, če je morda zagledal kakega medveda. Ozre se proti oknu. In kaj zagleda? Zajčka, ki je stopal po mokri travi. In že se je domislil. Vzel bo zajčka pod streho. Šel je ven. Zajček takoj, ko zagleda kmeta, priskače v hišo in prosi: »Me lahko vzamete pod streho?« »Ja, seveda, zato sem ti pa prišel odpret vrata.« »O, hvala, dobri gospod!« Ko pa zajček stopi v hišo, zagleda žival. Seveda, to je pes. Pes in zajec se gledata, kakor bi bila huda sovražnika. Nato pa gospodar reče psu: »Veš kaj, zajčka se boš moral privaditi! Ostal boš pri meni, kajne, zajček?« »Seveda, dobri gospod, če le dovolite!« In tako so ostali kmet, zajček in pes pod eno streho.

Nekoč pa se je pojavila huda lakota. Kmet ni imel ne korenja za zajčka, ne mesa za psa in ne kruha zase. Zato se je kmet odločil, da gre v dolino po 10 kokoši. In že drugi dan, ko je za dežjem posijalo sonce, so se vsi trije odpravili v dolino. Prišli so do nekega kokošnjaka, polnega kokoši, v sredi pa je stala kmetica in se kregala: »Te presnete kokoši, kar naprej se zaganjate po meni, kot da bi bile tako lačne!« »O, kmetica,« je dejal kmet, »mi odstopite nekaj kokoši?« »O, seveda, prav rada!« In takoj je šla v hišo po škatlo in brž vanjo dala 10 rejenih kokoši. Na škatlo je privezala vrv, da bo kmet lahko peljal. »Koliko pa zahtevate za te kokoši?« »Nič, še rada vidim, da mi jih odpelješ!« Pa čeprav ni zahtevala nič, ji je kmet v roko stisnil nekaj denarja. Zahvalil se ji je za njeno dobroto in se poslovil. Šli so domov. In ko je kmet eno za drugo polagal kokoši na tla, je bil vmes še en petelin. Bilo jih je enajst. Mislil si je: »Kako dobra je ta ženica!« Čeprav je pes težko gledal kokoši, ga ni mikalo, da bi kakšno vzel.

Večkrat ponoči se je mimo hiše priklatil h kokošim kakšen orel ali lisjak, a zmeraj jih je petelin zapodil. Bil je dober varuh.

In tako so skupaj živeli tako lepo in brez pomanjkanja hrane.

GASILSKO SMUČARSKO TEKMOVANJE NA JAVORNIKU

Metka Lazar, 2. razred

Ker je bila zima letos zelo radodarna s snegom, sem se lahko tudi veliko smučala. Mami me je letos prijavila na gasilsko smučarsko tekmovanje, ki je bilo letos na smučarskem centru Javornik. Kot naročeno je bilo vreme zelo lepo. Ko smo prišli na smučišče, smo kljub manjšim zapletom dobili štartne številke. Do starta smo morali iti peš, zato sem bila že pred samim začetkom utrujena. Progo sem odpeljala zelo dobro, čeprav nisem dobila medalje. Ko je bilo konec tekmovanja, mi je mami kupila karto, da sva se še sami malo posmučali. Kmalu so razglasili rezultate. Podelili so medalje in priznanja. Kot ekipa se je Zavratac zelo dobro uvrstil, saj je dosegel 5. mesto. Z mislijo, da se naslednje leto spet vidimo, smo odšli domov.

V vasi Gvatemali je nekoč živel fant, ki je zelo rad potoval. Nekoč, ko je hodil po gozdu, mu je v žep srajce padla Palčica. Doma je Palčica skočila iz žepa. Pristala je pred nosom Grdega račka. Grdemu račku je splezala na hrbet. Raček je švigal po cesti kakor blisk in padel v grad Snežne kraljice. Ker je bil Raček težak, se je led zlomil in grad se je podrl. Palčica in Grdi raček sta padla na sneg. Ona dva in otroci, ki so bili zamrznjeni so preživeli, Snežna kraljica pa ne.

GASPER REJC

STRAN ZA NAJMLAJŠE

VSTOP V ŠOLO

Karmen Bogataj

V deželi vlada vroče poletje, čas hitro beži in nastopil bo mesec september, ko bom prvič prestopila šolski prag in nastopilo bo novo šolsko leto.

Jaz se tega zelo veselim in komaj čakam, kdaj se bodo odprla šolska vrata. Tam se bom veliko novega naučila. Pisati, računati, brati in veliko drugih reči. Ob raznih prireditvah in praznikih bomo priredili proslave in z veseljem bom prispevala s svojo dobro voljo in delom.

Larisa in Ana bosta dopoldne kar sami mami nagajali, popoldne se bom jima spet jaz pridružila. Najprej bom nalogo napisala, nato bo prišla tudi igra na vrsto. Zvečer pa spet spat, da bom drugi dan spet lahko odšla v šolo.

IZGUBLJENA KOKOŠKA

Mirjam Rejc

Kuži Cofko se je zjutraj prebudil. Zunaj je že sijalo toplo pomladno sonce. Cofko si je pomel s tačko oči, vstal iz mehke postelje in stekel v kuhinjo. »No, zajček Debelušček, kaj bo dobrega za zajtrk? Pošteno sem že lačen.« »Palačinke z marmelado, zate pa še lepa kost za sladico«, je rekel zajček Debelušček. Cofko se je dobro najedel in še preden je utegnil podreti kupček in si umiti zobe, je že moral na dvorišče. Tam so ga čakali petelin in kokoške. Na hrbtih so nosili težke nahrbtnike. Na ves glas so kikirikali in kokodakali, tako težko so že čakali na Cofka. Bila je namreč nedelja in Cofko jim je obljubil, da jih pelje na izlet v gozd, kjer bodo imeli piknik. »No, Cofko, ali si že pripravljen? Mi te že celo jutro čakamo,« so ga vprašali. »Samo še zobe si umijem in takoj odrinemo,« je rekel Cofko.

Čez pet minut je kokošja delegacija, s kužijem Cofkom na čelu, že korakala proti gozdu. Pot so si krajšali s pripovedovanjem kokošjih dogodivščin in s petelinjim petjem. Srečali so sivega zajčka, ki je obiral bukovo lubje. Prehiteli so počasnega polža, ki je ravno selil svojo hišico na drugo stran gozda. Ob poti so zobali jagode in borovnice.

Sredi bukovega gozda je na hribčku stala lepa jasa. Tam so odložili težke nahrbtnike in postavili velik šotor. Pred šotorom so si zakurili ogenj in si skuhalo koruzno juho. Po kosilu so se igrali skrivalnice, se lovili, se igrali slepe miši in še mnogo drugih zabavnih iger. Kokoški Rjavki je bila igra skrivanja najbolj všeč. Komaj je Cofko preštel do pet, že ni bilo nikogar več. Rjavka je hitela, da se hitro skrije. Prvič je splezala na bližnjo smreko, drugič se je skrila za gost grm, tretjič se je splazila pod bukova drva. Vedno ji je uspelo, da je Cofko ni našel. Kako je bila Rjavka vesela!

Četrtič se je Rjavka skrila globlje v gozd. Našla je manjšo luknjo in se potuhnila vanjo. Čepela je v luknji in čakala, da jo bodo našli. Čas je hitro mineval. Vsa srečna in razburjena si je mislila: »Kako sem se dobro skrila, tako dolgo me ne najdejo!« Cofko pa je iskal Rjavko in iskal. Sploh ni vedel, da se je skrila tako daleč v gozd. Kar naenkrat pa je nebo prekrlil črn oblak, začelo se je bliskati in grmeti. Splašena Rjavka je tedaj planila iz svojega skrivališča: »Tako se moram vrniti na jaso pod šotor.« A kaj, ko v tistem hipu ni vedela, od kod je prišla. Tavalala je sem in tja, pa ni več vedela kam. Nazadnje se je spet zatekla v tisto luknjo. Začel je padati dež. »Ah, malo osvežitve tudi dobro dene,« je rekla Rjavka, »samo, da ne bo dolgo trajalo«. Dež pa je padal vedno močneje.

Petelin in njegova delegacija so se zatekli pod šotor. Tam so bili na varnem. Tudi Rjavka je mislila, da je na varnem, pa ni bilo tako. Dež je padal vse močneje, veter se je krepil in lomile so se veje. V luknjo je začela pritekati voda, ki je s seboj nosila tudi listje in suhe veje. Kmalu je bila Rjavka vsa premočena, vihar pa še vedno ni ponehal. Celo noč se je Rjavka borila, da je ni odneslo. Proti jutru se je nevihta umirila, dež je končno ponehal. Rjavka je po naporni noči vsa premočena in utrujena zaspala. A nevarnosti še ni bilo konec. Dež je namočil gozdna tla, luknjo je še vedno zalivala voda. Rjavka se je poskušala rešiti iz luknje. A bolj ko je hitela iz nje in grebla, bolj so se ji tla udirala. In ko ji je že skoraj uspelo, jo je nekaj prijelo za noge in jo močno potegnilo nazaj. Luknja, v katero se je Rjavka zatekla, je bila – o groza! – lisičja!

»O, a zdaj hodijo kokoši kar same k liscam?« se je čudila naša znanka, lisica Krivorepka. »Neverjetno, čudovito, no, kokoš, kar pojedla te bom. Ampak, ker sem danes zelo dobre volje, ti izpolnim zadnjo željo: No, purica, kakšna si želiš biti? Pečena, kuhana ali nadevana?« je zvito rekla Krivorepka. Rjavka se je vsa tresla od strahu. Bila je prepričana, da je to njena zadnja ura. »No, če nočeš povedati, ti bom pa jaz izbrala, ampak naj bo to zaenkrat še skrivnost.«

Krivorepka je Rjavko potisnila v kot lisičje jame in se pričela pripravljati za obed. Slavnostno si je pogrnila mizo, to je pač treba praznovati, če ti kosilo pade na mizo. Oblekla si je svečano obleko in si okoli vratu zavezala velik prtčič. »Zdaj pa na delo,« je rekla. Zgrabila je Rjavko in jo že hotela vreči v lonec, ko jo je prešinila čudna misel: »Ah ne, takšna lepa purica mora biti dobro pripravljena. Ne, ne bom je skuhala. Spekla jo bom po francosko.« Slastno je pogledala Rjavko in se široko obliznila. Sline so ji kar stekle po kožuho. Nato kar naenkrat resno in preplašeno obstane: »Pa ne, da je to kokoška kmeta Aleksandra?« Ves tek jo je minil, ko se je spomnila, kako se je zaradi kokošk ujela v past. »Joj, če je njegova, se je niti dotaknem ne.« A njenemu lačnemu želodčku je še dišalo: »Saj mogoče pa ni njegova. Pa tako sem že lačna in tako sem se potrudila, tako lepo sem si mizo pogrnila.« Spet je zgrabila Rjavko, a jo je zopet spustila: »Kaj, če je to past? In me bodo spet ujeli? Če je past, potem se mi slabo piše.« Krivorepka je vedela, da jo Aleksander ne bo več izpustil, če jo ujame. »Tega si pa res ne upam spet privoščiti. Nikoli več ne bi več videla svojega doma in šumečega gozda.«

Tako je Krivorepka dokončno opustila misel na slastno pojedino. Ker še vedno ni bila prepričana, da Rjavka ni nastavljena past, se je spraševala: »Kaj naj sedaj storim s teboj? Mogoče jo kdo čaka zunaj pred brlogom ali pa čakajo, da ujamejo mene, če Rjavke ne bo več ven.« Ob tej grozni misli, se ji je vsa dlaka naježila. »In četudi spustim Rjavko od tod, bodo mislili, da mi je le ušla. Revico sem tako prestrašila, da se še sedaj vsa trese. Kazen mi gotovo ne uide.« Obupano je zajokala in rekla: »Zdaj pa, Rjavka, samo pojdi od tod. Zakaj si sploh prišla in me spravila v težave? Kam me mislite zapreti in zakaj prav mene?« Rjavki ni bilo nič več jasno, kaj se dogaja. »Ali se ji je povsem zmešalo? Gotovo ji je ta nevihta škodila, da so se ji skisali možgani,« si je mislila Rjavka, ki se od začudenja ni mogla niti premakniti. »Kaj pa kar stojiš in buljiš?« ji je rekla Krivorepka, »Tak pojdi že!« Zdaj je Rjavka videla, da nekaj res ni v redu s Krivorepko. Rjavka se je počasi pomikala k vratom. Še vedno ni mogla verjeti, da jo bo Krivorepka kar izpustila. Ni bila prepričana, da ni to le del njene zvite igre.

Ko je bila zunaj, se ji je kar oddahnilo, potem pa jo je spet zaskrbelo: »Pa saj ne vem, kam in še tema bo.« Krivorepka je rekla: »No, naj ti bo, če hočeš, lahko čez noč ostaneš pri meni, zjutraj pa te pospremim do kmetije. Ne skrbi, nič ti ne bom naredila. Da, tako bo še najbolje. Bom vsaj prepričana, da boš varno prišla do doma. Če te kje kakšna kuna zgrabi, bom spet v težavah!« Rjavka si je mislila: »Ah, izgubiti nimam kaj. Če odidem in se izgubim, me gotovo požre kakšna zverina v gozdu. Morda pa lisica le ni tako požrešna in me jutri res odpelje domov.«

Tako je Krivorepka Rjavko lepo sprejela v svoje domovanje. Celo nekaj zrnja ji je natresla za večerjo. Ko je bila zunaj gosta

tema, sta se Krivorepka in Rjavka odpravili spat. A sta le malo spali. Rjavka se je bala, da jo požre Krivorepka, Krivorepka pa se je bala, da jo ulovi kmet Aleksander.

Cofko se je med tem časom s svojo kokošjo delegacijo že vrnil domov, a brez Rjavke. Dolgo so jo iskali, a je niso našli. Bili so zelo žalostni. Bali so se, da je ne bodo nikoli več videli.

Zjutraj, takoj ko se je zdanilo, sta Krivorepka in Rjavka vstali in se odpravili na pot. Krivorepka je pazljivo oprezala naokoli, če ju kdo ne zasleduje. Še bolj pa se je bala Aleksandra. Bolj ko sta se bližali kmetiji, bolj jo je bilo strah. To so bili Aleksander, Debelušček, Cofko in kokoške veseli, ko so zagledali Rjavko. Rjavka jim je veselo stekla naproti. Krivorepka pa si kar ni upala naprej. Že se je obrnila, da oddide nazaj v gozd, pa jo je poklical Aleksander: »Krivorepka, kaj pa ti počneš tukaj?« Rjavka se je oglasila: »Mene je pripeljala domov. Izgubila sem se v gozdu in se v nevihti zatekla v njeno bivališče. Ko je nevihta minila, me je pripeljala domov.« »A tako,« je rekel Aleksander, »Krivorepka, potem pa le pridi k nam v družbo. Danes ti bomo v zahvalo pripravili pošteno večerjo.« To je bila Krivorepka vesela, saj je bila že zelo lačna.

Pri večerji je k njej stopila Rjavka. »Krivorepka, hvala, ker me nisi pojedla in si me pripeljala domov. Sama, brez tebe, bi težko našla pot.« Tudi Krivorepka ni ostala brez besed. Rjavki je rekla: »Rjavka, bi bila moja prijateljica?« Rjavka ji je pokimala. Tako je Rjavka Krivorepki postala prva kokošja prijateljica. Kdo bi si mislil, da so lahko kokoši in lisice prijatelji?

Kuža Cofko čaka, da ga pobarvate.

TRETJI ZIMSKI POHOD NA KOVK

Renata Kogovšek

Ko je že slabo kazalo, da bo preteklo zimo naše kraje odel sneg, se nas je nebo vendarle usmililo in nam poslalo mnogo centimetrov belih radosti.

Pa se spet odloči Alojz Kogovšek in naredi nekaj privabljivih plakatov, da se bo tisto nedeljo, 27. februarja 2005 ob 13. uri, pričel že 3. pohod na Kovk v snegu.

Ta številka 3 je bila prav čarobna, saj se je te poti udeležilo kar 18 pohodnikov. Prišli so tudi od drugod; iz Šempasa, Planine, Hlevnega Vrha, Logatca, Petkovca.

Z dobro voljo in polni energije smo zagazili po Rupnikovi smeri proti Klakoču do Bizjaka, nato po standardni liniji navzgor. Nekje v hudem klancu pravi Jože Maticov: »Joj, če bi nas zdajle kdo gledal...!?« Šli smo čez Oblakovo senožet, po desni zaobjeli mali Kovk. Seveda so se »vodniki« menjavali, tako da trem damam sploh ni bilo treba v celo gaziti (zopet številka 3!). Pristopili smo na mali Kovk in na italijanski bunker, nekaj jih je šlo pogledat tudi noter. Pot je potem vodila po grebenu do vrha Kovka, 824 m visokega, kot že vemo.

Nekaterim se je zdela pot kar dolga in naporna, a na vrhu že vemo, kako se vsak počuti, ko ga osvoji. Nekaj udeležencev je bilo prvič gor, zato smo jih »pokrstili« – kar s palico čez rit. Ja, tako je treba.

Z minuto tišine in kratko molitvijo smo se poklonili spominu na pokojno Ireno Kavčič, ki je lansko leto prvič in zadnjič to vesele delila z nami.

Sledilo je okrepčilo, nato pa spust po mehkem in visokem snegu do vznožja Kovka – v drugo smer, seveda. Najlepši del poti. Mimo Marjance na Rupi smo šli, potem pa levo, da smo prišli do Janezove hiške v Črni, kjer sta nas gospodarja Nada in Slavko

Zbor pri Jokelnu. Foto: Robert Rijavec

presenetila z bogato postrežbo in toplo pečjo. Še enkrat hvala obema! Kar še bi ostali, pa spet ta čas ... Še v tako skitem in tihem kotičku nam ne da miru! To pot pa nismo šli proti domu čez grapo Črno, ampak pod Hrečevcem na Malavice. Tam pa je postal korak že lažji – po zorani cesti do Zavrataca.

In kar se z dobro voljo in dobro mislijo začne, se normalno tako tudi konča. Vsi pohodniki smo bili istih misli: bilo je »prima«. In še bo, če Bog da!

Da se pri plakatu prepričamo, kdaj in kam. Nas je že več! Foto: Robert Rijavec

«Joj, če bi nas zdajle kdo gledal!?» Foto: Robert Rijavec

Ena sama belina in lepota povsod. Foto: Robert Rijavec

VRH Kovka - razkropljeni, a zmagoslavni!. Foto: Renata Kogovšek

Smo jo pa ubrali pod Hrečevce in naprej. Foto: Renata Kogovšek

Zopet vsi združeni v Črni pred hišico. Foto: Robert Rijavec

Zadnja klančina pod Malavicami. Foto: Renata Kogovšek

Pogled na Kovk od Črnskega kozolca. Foto: Renata Kogovšek

Gasilski posnetek s pohoda leta 2004. Foto: Alojz Kogovšek

RECEPTI

Ker se bliža čas, ko bodo zrele borovnice, vam ponujam recept, kako pripraviti sladko pijačo za zimske dni.

BOROVNICE V ČRNEM VINU

Potrebujemo:

- 1 l črnega vina
- 2 vanilijeva sladkorja
- 40 dag sladkorja
- 1/2 l borovnic
- 1 dl ruma

Priprava:

Vino, vanilijo in sladkor zavremo in dodamo borovnice. Tudi to naj zavre. Odmaknemo z ognja in dodamo rum. Premešamo in nalijemo v tople steklenice.

Na zdravje! Vam želi Mateja Lazar

RAFAELO KROGLICE

Potrebujemo:

- 40 dag sladkorja
- 2 dl vode
- 25 dag margarine
- 40 dag mleka v prahu
- 20 dag kokosa
- mandljeva jedrca
- kokos za povaljanje kroglic

Priprava:

Sladkor zavremo z vodo, nato ga ohladimo in dodamo margarino, ki se mora stopiti. Nato postopoma ob stalnem mešanju dodajamo zmes mleka v prahu in kokosa. Dobro premešamo (ne pustimo nič vreti) in ohladimo v hladilniku. V hladilniku lahko pustimo kar čez noč, da postane masa dovolj trda in hladna. Potem oblikujemo kroglice, v katere damo olupljen mandelj in jih povaljamo v kokos.

Mandlje se najlažje olupijo, če jih za približno eno uro namočimo v vroči vodi.

Želim vam obilo sladkih užitkov in dober tek! Mateja Lazar

GESLO KRIŽANKE

SESTAVIL
NIKO
GANTAR

PREDMET
S ŠTIRIMI
NOGAMI

--	--	--	--	--

KDO
DAJE
MLEKO

--	--	--	--	--	--

BARVE
PO
DEJJU

--	--	--	--	--	--	--	--

MESTO
OD
NORJU

--	--	--	--	--	--	--	--	--

GEOME-
TRIJSKI
LIK

--	--	--	--	--	--	--	--

VOZILO
JA
ŠTIRIH
KOLESIH

--	--	--	--	--	--	--	--

OBLAČILO
ZA
NAJNAJ-
ŠE

--	--	--	--	--	--	--	--

PEČENO
V
PEČICI

--	--	--	--	--	--	--

NEKAJ VESELIH

Olga Vehar

Ženin in nevesta gresta k župniku k spraševanju pred poroko. Župnik vpraša nevesto: »Kdaj je umrl Jezus?« Nevesta ga začudeno pogleda in reče: »A je umrl? Veste, mi smo v hribih doma in se vse kasneje izve.«

Katehet vpraša učenca: »Kdaj sta bila Adam in Eva izgnana iz raja?«

»Mislim, da je moralo biti nekje sredi septembra.«

»Kako bi to utemeljil?« vpraša katehet.

»Takrat so jabolka zrela!« odgovori učenec.

Župnik in voznik se znajdetata pred svetim Petrom.

Ta se obrne najprej k župniku in pravi: »Ti greš v vice.«

Nato se obrne k vozniku: »Ti greš v nebesa!«

Župnik ugovarja: »Kako to, saj sem vendar učil pravo vero, šoferji pa pijejo in preklinjajo.«

»Tu velja drugačen red,« pravi sveti Peter, »ko si ti pridigal, so ljudje spali, ko je pa tale šofiral, so molili, da bi prišli živi domov.«

LUNA

Evgen Rupnik

Blondinki se pogovarjata: »Kaj misliš, kaj je bolj daleč: luna ali London?«

Druga odgovori: »Neumno vprašanje!«

»Zakaj?«, vpraša prva.

»Mar London vidiš od tukaj?«, je pametna druga.

Jože in Polde - PAZI ZID

Evgen Rupnik

Jože in Polde se popolnoma pijana z avtom peljeta iz gostilne proti domu.

Jože začne vpiti: »Polde, pazi zid! Pazi, zid je! PAZI NA ZIIID!!!«

Naslednje jutro v bolnišnici: »Polde, ti si mi voznik. Saj sem ti rekel, pazi na zid, ti pa nič.«

Polde mu odgovori: »Jože, pa saj si ti vozu!«

V GLASBENI ŠOLI

Polona Gantar

Pri predmetu Nauk o glasbi so se učili o vokalni glasbi.

Učiteljica vpraša Janezka: »Janezek, bi znal povedati, kaj je to vokal?«

Janezek misli in misli, nato pa moško odgovori: »Za lokal sem že slišal, za vokal pa še nikoli.«

DVE O IVIJEVIH PRIPETLJAJIH

Janko Rupnik

Ivi ga je malo preveč popil, se zapeljal z avtom s ceste in prevrnil. Mimo se slučajno pripelje policaj, se ustavi in takoj začne Iviju razlagat, da je to prometni prekršek, da bo kaznovan in tako naprej. Ivi ga nekaj časa posluša, potem mu pa reče: »Poslušajte, gospod policaj, vi ste zadolženi za red na cesti, ne pa pod cesto.«

Franc Gantar

Ivi se pripelje do mosta, kjer stoji prometni znak. Na njem piše: dovoljeno samo za vozila z največ dvema tonoma. Ivi pravi: »Potem pa jaz ne smem tukaj čez, saj peljem s seboj tritonsko harmoniko.«

DVE ZAKONSKI

Janko Rupnik

Mož in žena se prepirata in žena v jezi reče: »Bom šla pa kar nazaj domov k staršem.« Mož si misli sam pri sebi: »Tebi je lahko, ko imaš kam iti, kam naj grem pa jaz, ko sem že doma.«

Na deželo se preseli mlada meščanska družina. Sosed in soseda vsako jutro videvata skozi okno, kako mlad mož poljubi svojo ženo, preden gre v službo. Pa se nekega dne opogumi tudi soseda in reče svojemu možu:

»Poglej, kako se imajo pri ta novih sosedih radi. A se ne bi tudi ti domislil kaj takega?«

Mož odgovori: »Počakaj no, ne morem kar takoj. Se moramo najprej privaditi eden na drugega, potem bom pa že šel tja.«

OBČINA IDRIJA

SKD

**JAVNI SKLAD ZA KULTURNE DEJAVNOSTI REPUBLIKE SLOVENIJE
IZPOSTAVA IDRIJA**

B

ZALOŽBA BOGATAJ
ABC MERKUR d.o.o. Idrija
telefon: 05 377 37 47, 05 372 22 80

Zahvaljujemo se vsem, ki ste kakorkoli pripomogli k izdaji glasila.

Miza: Globalig
Cent. Mont.: Hofman

**AVTOKLEPARSTVO
VULKANIZERSTVO
AVTOVLEKA**

Rovte 21 a, 1373 Rovte
telefon: 01 750 10 89, 0609 63 98 77
041 63 98 77

P.E.K.A.R.N.E.
MLINOTEST

Idrija, Gregorčičeva 71
telefon: 05 377 34 60
faks: 05 377 23 55

BOŽIČ d.o.o.
inženiring Idrija

PREDSTAVITEV

- prostorsko in urbanistično planiranje
- priprava in izdelava lokacijskih dokumentacij
- pridobivanje soglasij
- izdelava ureditvenih in zazidalnih načrtov
- arhitekturo in gradbeno projektiranje
- oblikovanje
- notranje oprema
- svetovanje
- projekti etažne lastnine

**STANOVANJSKO, POSLOVNO
IN INDUSTRIJSKO PROJEKTIRANJE**

Kje smo? Stara rudniška uprava
Arkova 43, 5280 Idrija

Telefon ? 05 37 22 5 33
E-mail: bozic.inzeniring@siol.net

Izdelki domače obrti
Ujko Česnik s.p.

Osnovni pribor za klekljanje

Obiščite ali pokličite našo delavnico in si izberite, kar potrebujete.

Idrija, Triglavaska 43
e-mail: vojko.cesnik@siol.net
gsm: 041 508 988, telefon: 05 37 22 636,
faks: 37 22 637

AVTOKLEPARSTVO - LICARSTVO - VLEKA

NARTNIK

Rovte 29, 1373 ROVTE
telefon: 01 750 12 06, 041 540 124

PETROL

**NAGODE
LUDVIK
s.p.**

**BENCINSKI
SERVIS
ROVTE**

tel.: 01 750 30 51

frizerski salon
MARTINA

Rovte 46A, 1373 Rovte, tel.: 01 750 30 48
01 750 30 49

KOMBI / VZDRŽEVANJE CEST - POTI

PREVOZI S TRAKTORSKO 5-TONSKO PRIKOLICO

MIRKO KOGOVŠEK s.p.

Potok 5, 1373 Rovte, tel.: 01 750 13 84, 041 270 069

KL I LOGATEC, d.d.

www.kli.si

telefon 080 12 44

Odkup hlodovine, razrez in prodaja rezanega lesa

SIMON RUPNIK s.p.

5280 Idrija
Telefon: 05 37 47 146, faks: 05 37 47 195

IZDELOVANJE LAM PARKETA

Jakob Menegatti s.p.

Zavratec 29, 1373 Rovte
telefon: 01 750 11 02, GSM: 031 333 632

Franci Kavčič

LIVAR d.o.o.

Dole 15 a, 5280 IDR IJA, telefon: 05 37 47 038

ULIVANJE ALUMINIJEVIH IN CINKOVIH ZLITIN

Mercator

TRGOVINA ROVTE

JANEZ PEČKAJ s.p.

VRTNARIJA
CVETLIČARNA
ANJA

Petkovec 5, 1373 ROVTE
Telefon: 01 750 13 09, GSM: 041 932 502

Fotografija: Robert Rijavec

